DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, RUGPJŪČIO – AUGUST 8, 2017 • Vol. CVIII Nr. 91 Kaina 1.50 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 08-07-2017

Iki valstybės atkūrimo jubiliejaus liko 191 diena

Paminklinio akmens atidengimo iškilmėse dalyvavusiųjų nuotrauka – istorijai ir jų pačių prisiminimui apie renginį.

„Lituanica" parke atidengtas paminklinis akmuo

Rugpjūčio 5 d. Indianos lietuviai tradiciškai šventė „Gegužinę", kurios metu buvo atidengtas paminklinis akmuo, skirtas Lietuvos Respublikos šimtmečiui ir „Lituanica" parko penkiasdešimtmečiui paminėti. Parkas 1968 m. buvo pervadintas pagerbiant Lietuvos lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydį per Atlanto vandenyną su lėktuvu, pavadintu „Lituanica". Minėjimą organizavo Amerikos lietuvių Beverly Shores klubas, JAV Lietuvių Bendruomenės valdybos nariai bei Šaulių sąjungos atstovai.

Sveikindamas šventės svečius bei organizatorius LR generalinis konsulas Čikagoje Mantvydas Bekešius pabrėžė ne tik S. Dariaus ir S. Girėno žygdarbio svarbą, bet ir parko reikšmę bendruomenei, nes ši vieta tapo traukos ir susibūrimo centru ten įsikūrusiems lietuviams.

– 12 psl.

Vasaros kinas

Amerikos lietuviai remia kūrybines stovyklas Lietuvoje

VYTAUTAS V. LANDSBERGIS

Vaikai interpretavo ir stribų, ir išdavikų, ir rusų karininkų biografijas.

Asmeninio archyvo nuotr.

I

Ši vasara – ir partizaniška. Partizaniškumas prasidėjo nuo bunkerio statybos miške, netoli Andrioniškio. Paskui atvažiavo trisdešimt moksleivių ir savaitę kūrėme tris partizaniškus filmus (nuo idėjos, scenarijaus – iki montažo), susiskirstę į tris kino komandas.

Ir štai – trys moksleiviški partizaniški filmai sukurti, premjera Andrioniškio kultūros namuose įvyko, išdalinti geriausio aktoriaus/aktorės/filmo apdovanojimai ir jaunieji kinematografininkai išsiskirstė. (Filmus į internetą įkelsime netrukus, galėsite pasidžiaugti ir jūs.)

Dirbo trys komandos po 12 žmonių – jauniausiųjų „Žalčių" komandą bandžiau konsultuoti aš, vyresnių „Nuskurusių šunų" kino komandai vadovavo režisierius Linas Mikuta. O vyriausiųjų „Pušies kuopai" – režisierius Giedrius Tamoševičius su aktorium Šarūnu Gedvilu. (Visoms grupėms talkino operatorius Povilas Baltinas.)

Belieka apibendrinti. Tai buvo sudėtingiausia ir, ko gero, sėkmingiausia iš mūsų organizuotų stovyklų. Nėra paprasta per šešias dienas sukurti tris originalius trumpo metražo vaidybinius/istorinius filmus su netikėtais scenarijais – lengvai ir laisvai džiaugiantis pokario tema, kuri mūsų tautiniame kine kitąsyk fiksuojama pernelyg atsargiai, tradiciškai ir sunkiasvoriškai. Manau, kad jau ir patys scenarijai rodo augančios kartos galimybes, tai buvo gan aukštas pilotažas.

– 2 psl.

ŠIAME NUMERYJE:

Aurimas Širvys: Reikia daryti tai, ką nori daryti – 6 psl.

Timothy Snyder pristatė naują knygą – 8 psl.

DRAUGAS

Mano laikraštis nuolatinis, patikimas, mus rišantis.

Vienas nuoširdžių ir tyrų džiaugsmų yra poilsis po darbo – *Immanuel Kant*

Vasaros kinas

Amerikos lietuviai remia kūrybines stovyklas Lietuvoje

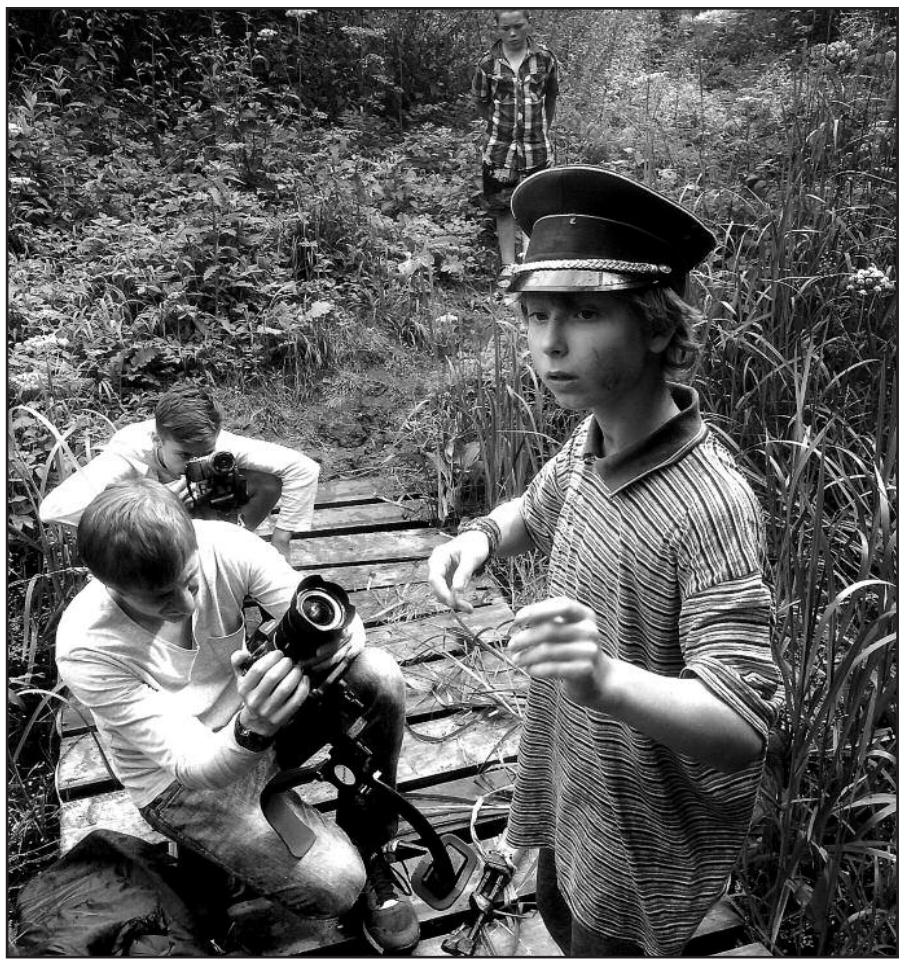

Jaunasis „aktorius" kūrybinėje vasaros stovykloje. Asmeninio archyvo nuotr.

Atkelta iš 1 psl.

Kultūros taryba šios stovyklos neparėmė, kaip ir kitų mūsų teiktų literatūrinių ar kinematografinių projektų apie pokarį, tad ypatingai dėkui prisidėjusiems – Čikagos, New Yorko ir Hartfordo lietuviams, Utenos Šaulių kuopai bei kitiems geranoriškiems asmenims, sušelpusiems uniformomis, ginklais, rekvizitu.

Bet esminis stovyklos momentas netgi ne kinematografinis, o pilietinis/psichologinis: persikūnijimai ir pokario istorijos patyrimai leido moksleiviams savo kailiu (tiksliau – savo sparnais) pakilti virš vienos kurios nors pusės „teisumo/niekšingumo" bei pažvelgti į tą komplikuotą laikotarpį panoramiškiau, nebeteisiant, tiesiog stebint, liūdint, priimant, pagerbiant.

Kai vaikai ėmėsi interpretuoti ir stribų, ir išdavikų, ir rusų karininkų biografijas, bandydami pajausti/suprasti juos savimi, regis, atsivertė įdomus savimonės puslapis – mes esame visa tai, kas vyko... Mes – ne tik kuri nors viena pusė. Mumyse telpa ne tik partizaniškumas; deja, stribiškumas mūsų visuomenėje irgi puikiai suvokiamas bei grėsmingai pulsuojantis.

Kitąmet žadame imtis trėmimų temos. Su tokiais vaikais, kokie buvo susirinkę šiemet, galima pasiekti itin rimtų rezultatų netgi be kultūros tarybų ar kitų (pavadinkime) kino centrų...

II

Vaikai išsiskirstė, stovykla baigėsi, bet partizaniška tema – ne.

Kažkada Nacionaliniame dramos teatre buvau pastatęs spektaklį „Bunkeris", kuriame vaidino du puikūs aktoriai beigi bičiuliai – Gediminas Storpirštis ir Marius Jampolskis. Pirmasis įkūnijo partizanų vado Dzūko asmenybę, antrasis – vaikų rašytoją Kostą Kubilinską, išdavusį Dzūką ir kitus partizanus.

Spektaklis Baltijos teatrų festivalyje pelnė porą apdovanojimų už režisūrą ir pagrindinį vaidmenį. Buvo sėkmingai rodomas 10 metų, prieš metus išleistas pensijon, nors dar regėjosi pakankamai gyvas ir sveikas.

O štai šovė post'stovyklinė mintis paklydėlė: kadangi mūsų sodybos kieme šiaip ar taip atsirado profesionalus, filmavimui tinkamas erdvus bunkeris, galima būtų nebrangiai pažaisti istorinį kiną (juolab kad didžioji spektaklyje „Bunkeris" eksponuojamų dokumentinių tekstų dalis vyko būtent Dzūko bunkeryje). O ką, jei imti ir nufilmuoti spektaklį, truputį jį „sukininant"? Marius Jampolskis ir Gediminas Storpirštis sutiko nusifilmuot be didelių honorarų, tiesiog „vardan Tos", Vasario 16-osios šimtmečiui.

Į kino tarybas turbūt nė nebeverta su tokiom temomis kreiptis, bet gal verta kreiptis į žmones ar kokias pilietiškumą puoselėjančias bendrov es ir susirankiojus kažkokią bent minimalią sumą (jei, aišku, kas nors suaukotų?), imti rudeniop ir nufilmuoti „Bunkerį" be didelių „mandryščių"?

Čia tokia mintelė, kaip Dievui į langą pasibelsti: jeigu, tarkime, atsirastų 100 aukotojų po 100 eurų, Naujiems Metams turėtume pilnametražį istorinį mažo biudžeto filmą. Beje, panašiai be Valstybės paramų buvo sukurtas ir „Trispalvis", dalyvavęs gerviškose geriausio filmo nominacijose.

(*P.S.* Dėl visa ko: viešoji įstaiga „A PROPOS STUDIJA" a/s LT427044060001145785, ačiū)

Apsigalvojo: vyriausybė nenaikins užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisijos

Vyriausybė išgirdo užsienio lietuvių balsą ir nusprendė nenaikinti, kaip buvo suplanavusi, Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisijos. „Nors yra nuostata tas komisijas naikinti, visgi padarome išimtį būtent dėl šios komisijos, nenorime nereikalingų įtampų su Pasaulio lietuvių bendruomene (PLB)", – BNS sakė premjero Sauliaus Skvernelio patarėjas Deividas Matulionis. Pasak D. Matulionio, artimiausias komisijos posėdis tikriausiai bus šaukiamas rudenį. „Norėtųsi kalbėtis visais diasporai svarbiais klausimais, taip pat klausimais, kaip pagerinti sąlygas iš užsienio atvykstantiems lietuviams sugrįžti į Lietuvą. Tikrai yra daug temų ir nusprendėm, kad simboliškai tai svarbi komisija Pasaulio lietuvių bendruomenei, lai ji lieka, rudenį galbūt organizuosim jos posėdį", – kalbėjo patarėjas.

Pasak D. Matulionio, bendradarbiavimas su užsienio lietuviais nesustotų nepriklausomai nuo to, veiktų ar neveiktų speciali komisija, tačiau atsižvelgus į užsienio lietuvių išsakytus nuogąstavimus ji paliekama. „Ar komisija yra, ar nėra, mes pasiruošę bendradarbiauti visais klausimais, bet kadangi tai yra formalus forumas, kur visada susitikdavo Vyriausybėje, galbūt susidarė įspūdis PLB, kad mes tokiu atveju (panaikinus komisiją) mažiau dėmesio skirsime problemoms, todėl nusprendėm, kad padarom išimtį ir judam į priekį", – sakė D. Matulionis. Užsienio reikalų ministerija premjero pavedimu buvo parengusi nutarimo projektą, kuriuo siūlyta naikinti Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisiją. Pagal dokumento lydraštį, komisiją siūlyta naikinti siekiant sumažinti administracinę naštą, taip pat nurodyta, kad Vyriausybė „glaudžiai bendradarbiauja su PLB, susitikimus rengdama pagal poreikį". PLB pirmininkė Dalia Henke sveikina šį Vyriausybės sprendimą bei vadina logišku ir racionaliu. „Tai protingas ir racionalus sprendimas, džiaugiamės, kad ir premjeras, ir patarėjai, ir Vyriausybė priėmė sprendimą tęsti užsienio lietuvių reikalų koordinacinės komisijos veiklą, nes tai ryšys, kur oficialiuose rėmuose galima išvystyti ir politinius sprendimus, susijusius su užsienyje gyvenančių lietuvių klausimais, problemomis, sugrįžimo tematika", – BNS sakė D. Henke. „Svarbiausia šiomis dienomis pažiūrėti į emigraciją teigiamu žvilgsniu, kad pasaulyje turime tiek daug ambasadorių, tai mūsų talentai, gabūs žmonės, dirbantys užsienio rinkose, ir turi būti užtikrintas teigiamas, kokybiškas ryšio palaikymas su Lietuva, institucijomis, ir su Vyriausybė, ir su Seimu, todėl sveikiname ir džiaugiamės šiuo racionaliu sprendimu", – pabrėžė PLB vadovė. Užsienio reikalų ministerijai parengus projektą dėl Užsienio lietuvių reikalų koordinavimo komisijos panaikinimo PLB paskelbė poziciją, kad komisijos naikinimas kardinaliai sumažins vykdomosios valdžios bendravimą su diaspora, o siūlomos alternatyvos neužtikrins efektyvaus bendradarbiavimo. „Panaikinus konkrečiai sureguliuotą struktūrą, leidusią vykdyti diasporos ir vykdomosios valdžios dialogą, komunikacija taps mažiau konstruktyvi, dubliuosis. Turinio paklausimai, iniciatyvos bus pakartotinai teikiami skirtingiems vykdomosios valdžios subjektams", – tuomet teigė D. Henke.

BNS

DRAUGAS
(USPS-161000)
THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: $150.00.

GARBĖS PRENUMERATA **$250.00**
JAV – metams **$150.00** • 1/2 metų **$80.00** • 3 mėn. **$57.00**
Pirma klase – **$340.00** • kartą per savaitę **$240.00**
Į Kanadą – metams **$390.00** (USD) • 1/2 metų **$210.00** (USD) • 3 mėn.**$110.00** (USD)
Į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu – metams **$615.00** • 1/2 metų **$315.00**
Į Lietuvą paprastu paštu – metams **$120.00** • 1/2 metų **$66.00**
Internetinė prenumerata – metams **$115.00**
TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA
JAV – metams **$95.00** • 1/2 metų **$70.00** • 3 mėn. **$48.00**
Į Kanadą– metams **$150.00** (USD) •1/2 metų **$120.00** (USD) • 3 mėn.**$75.00** (USD)
Į Lietuvą ir kitas šalis oro paštu – metams **$220.00** •1/2 metų **$120.00,** paprastu paštu – metams **$70.00**
Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiunčiame. ***„Draugo" prenumerata yra mokama iš anksto.***
Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –
skelbimai@draugas.org., administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,
audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –
Ramunė Lapas
vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –
Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –
Jonas Kuprys

Korektorė –
Dalia Sokienė

Už skelbimų turinį ir kalbą neatsakome.

Straipsnių autorių nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.

NUOMONĖS — KOMENTARAI

Arūno Sakalausko skulptūros maketas. Imanto Gelūno nuotr.

Lukiškių aikštė ir Lietuva

LIUDVIKAS NARCIZAS RASIMAS-RASIMAVIČIUS

Kada dar SSRS okupacijos sąlygomis vyko rinkimai į Aukščiausiąją Tarybą, vėliau tapusią Atkuriamuoju Seimu, be įsipareigojimo atstatyti Lietuvos nepriklausomybę iš rinkėjų gavome įpareigojimą ir atstatyti tai, kas okupantų buvo sunaikinta – policiją, kariuomenę, karinį laivyną, diplomatines tarnybas ir visa, kas reikalinga nepriklausomos valstybės gyvenime, o įtvirtinant nepriklausomybę pastatyti tai, ko Lietuva dėl okupacijų negalėjo padaryti. Taip pat ir meninėmis priemonėmis atkuriant ar sukuriant naujus nepriklausomos valstybės simbolius bei teisinėmis priemonėmis užtikrinti, kad iš jų jokia dingstim nebūtų tyčiojamasi. Tokių dalykų užsakovu buvo Suverenas – lietuvių tauta.

Zigmo Sierakausko žiedas ant Gedimino kalne surastų palaikų rankos dar kartą patvirtino, koks svarbus Lietuvos valstybės istorijoje yra Vilnius ir jo Lukiškių aikštė – kaip valstybingumo ir kovos už laisvę simboliai. Ir visai nesvarbu, kiek per amžius Vilniuje buvo rusėnų, vokiečių, žydų ar lenkų kolonijų, kiek kartų Lukiškių aikštėje šurmuliavo Kaziuko turgūs. Vilnius – buvęs ir esamas mūsų valstybės politinis ir kultūrinis centras, kas įtvirtinta ir Vasario 16-osios bei Kovo 11-osios valstybingumo susigrąžinimo aktuose, kas įtvirtinta ir visose Lietuvos valstybės konstitucijose. Lukiškių aikštėje buvo žudomi būtent Lietuvos 1863 m. sukilimo vadai ir dalyviai, prieš šią aikštę esančiame pastate buvo sušaudyta daug Lietuvos partizanų ir kitų pasipriešinimo okupantams dalyvių, o už jo aukštai, ant Tauro kalno, dar carinės priespaudos laikais lietuviai išpirko sklypą, kad ten būtų pastatyti lietuvių Tautos namai. Taigi Vilnius ir jo Lukiškių aikštė yra valstybingumo simboliai, o ne šiaip sau miestas ar buvusi turgaus aikštė. Deja, Vilniuje nėra vietos, kokias turi daugelio valstybių sostinės, kur atėjęs nesvarbu kokio amžiaus ar išsilavinimo žmogus pamatytų aiškius ir visiems suprantamus kultūros objektuose įprasmintus nepriklausomos savo valstybės ar kovos už jos laisvę simbolius, pajustų pasididžiavimą savo valstybe, suprastų, kad stovi savo valstybės sostinės svarbiausioje aikštėje. Nekelia abejonių, kad čia, Lukiškių aikštėje, būtų buvusi pastatyta Laisvės statula ar kiti suprantami ir įtaigūs kultūriniai objektai valstybingumui išreikšti, jeigu tik iš Lietuvos karine jėga ir klasta sostinė nebūtų atplėšta. Vilniaus okupantas visaip stengėsi sunaikinti Lietuvos valstybingumo ir kultūros ženklus. Nuo Žaliojo tilto buvo nuplėšta net carinei valdžiai nekliudžiusi Vytis.

Lukiškių aikštė – ne šiaip sau buvusi turgų aikštė

Neveltui SSRS, t. y., jau naujasis okupantas, suprato, kad Lukiškių aikštė – ne šiaip sau buvusi turgų aikštė. Gavęs užsakymą ir jau kitais savo darbais naujajai valdžiai įtikęs skulptorius Konstantinas Bogdanas (1926-2011) šiai aikštei sukūrė grupinę skulptūrą „1863 m. valstiečių sukilimas Lietuvoje". Gerai išmąstytas, įtaigus, apibendrinantis, be nereikalingų detalių kūrinys. Jeigu ne Lenino sudievinimas, ne leniniados visoje SSRS paskelbimas, ši K. Bogdano skulptūra būtų buvusi pastatyta Lukiškių aikštėje, ir šiandien dėl to nebūtų jokių ginčų, o būtų papildyta ant pjedestalo pažymėtais kovų už laisvę meniniais simboliais ar dar kitaip tenkintų Suvereno reikalavimus tinkamai šioje aikštėje įprasminti laisvės kovas. Teisiškai tokias Suvereno ambicijas patvirtino parlamentas. Taigi Lukiškių aikštė ir Vilnius kaip sostinė yra ne savivaldybės, ne vyriausybės, o visos lietuvių tautos nuosavybė, ir Lukiškių aikštės tinkamas sutvarkymas yra Suvereno reikalavimas, išimtas iš savivaldybės ar šalies vyriausybės jurisdikcijos ką nors daryti kitaip. Parlamento pozicija yra, užsakovo idėja aiški, o ją įgyvendinti ėmėsi ir praktiškai gali pradėti įgyvendinti tam susikūręs visuomeninis susivienijimas. Jį remia dar likę gyvi tie lietuvių tautos atstovai, kurie patys kovojo už nepriklausomybę. Idėjos įprasminimo būdą remia daug kultūros, meno, mokslo ar taip aktyvių Lietuvos žmonių. Tai ir yra tikrieji Suvereno idėjos įprasminimo būdo vertintojai, nes jais pasitiki Suverenas kaip užsakovas. Kas tam iki šiol trukdo? Panagrinėkime.

Konstantinas Bogdanas. „1863 m. valstiečių sukilimas Lietuvoje", 1956 m.

Virvučių tampymai

Meninių dalykų sukūrimo sistema seniai išnagrinėta ir aiški. Kai dirbama be užsakymo, tai – menininkas, paskui kūrinys, paskui kūrinio suvokėjas. Kūrinio savininkas yra jį sukūręs menininkas. Kai dirbama pagal užsakymą, tai – idėjos užsakytojas, tą idėją sutikęs įgyvendinti meninėmis priemonėmis menininkas, paskui vėl užsakovas (pats ar jo pasirinkti sukurto darbo vertintojai). Savininkas – idėjos užsakytojas (jeigu su menininku nebuvo susitarta kitaip). Tai įtvirtinta ir civilinėje teisėje, tad jokios komisijos, tikri ar apsišaukę meno vertintojai šito pakeisti negali. Deja, Vilniaus savivaldybė, šalies Vyriausybė ar net vienos ministerijos „moderniajai" meno srovei atstovaujantys klerkai nutarė perimti užsakovo – Suvereno funkcijas ir pradėjo neigti Vilniaus, kaip sostinės ir lietuvių tautos kovos už savo laisvę įprasminimo meninėmis priemonėmis Lukiškių aikštėje reikalingumą. Oficialiai reiškiama ir platinama melaginga tezė, kad lietuviai nesugeba ir neturi tinkamų idėjų, todėl atmetant visa, kas yra sukurta, siūloma sudaryti internacionalinę komisiją, kuri padėtų tokiems netikusiems lietuviams susivokti, kas yra menas. Kiti pradėjo aiškinti, kad dabar visai kita epocha, todėl ir kitoks meno suvokimas, todėl būtina statyti tik tai, kas modernu ir šiuolaikiška, kaip pavyzdį nurodydami, kad šiandien niekas barokiškų bažnyčių nestato. Kiti eina dar toliau – girdi, Vilnius, kaip buvęs daugiatautis miestas, turi taikytis ir prie kitų tautų skonio, o kultūros ministrė teigia, kad siūloma Vyties skulptūra per daug agresyvi. Neabejoju, kad didžiulės įtakos trukdant Vilniaus kaip sostinės įtvirtinimui meninėmis priemonėmis turi kaimyninei valstybei būti lojaliais įsipareigojusių ir valdininkų kėdes užsėdusių asmenų veika, atvirai remiant anos valstybės poziciją, kad 1918 m. vasario 16-ąją Lietuvos sostine Vilnius nebuvo ir Lenkija Vilniaus niekad neokupavo, o patys gyventojai referendumu pasiprašė būti prijungiami prie Lenkijos ir jos Seimas tą prašymą patenkino. Tai ir yra tikrieji Lukiškių aikštės pavertimo centrine visos Lietuvos aikšte priešininkai. Jie už virvučių tampo ir visus kitus.

Pesimizmas ir visokeriopas jo skatinimas, kad lietuviai neturi idėjų ir tiesiog Lukiškių aikštės sutvarkymui nėra pribrendę, yra pats pavojingiausias reiškinys kultūrai, nes lengvai keičia savo pavidalą, silpnina tautos ir atskirų kūrėjų valią, diskreditiuoja Suvereno idealus. Tai sklinda ir iš Vyriausybės. Reikia pripažinti, kad ir kitose srityse vyksta panašūs dalykai. Tokios vyriausybės iki šiol Lietuva dar neturėjo. Internacionalinių komisijų inicijavimas yra atviras Suvereno įžeidimas.

Modernistų reikalavimai nėra suderinami su logikos ir kultūros filosofijos teiginiais, tapusiais visų pripažintomis normomis. Mat nėra tokių svarstyklių, kuriomis galima pasverti, kas yra modernu, šiuolaikiška, o kas ne, todėl suderinti priešingus jausmus, kuriuos sukelia modernus menas ar tik menu skelbiamas daiktas, negalima. Tai, kas yra modernu šiandien, rytoj jau pasenę. Net sovietiniai namai – „chruščiovkos" – buvo laikomi moderniosios architektūros objektais. Mes gi kalbame ne apie šiandien, o apie tai, kad Vilnius buvo istorinė Lietuvos sostinė ir tik todėl sostine yra šiandien. Paminklo barokui nepastatysi šiuolaikiškai, nebent tą padarytų jau šiandien visų pripažintas genijus. Modernizmas negali būti priešpastatomas idėjai, juo labiau, kad modernizmo kryptys greitai gimsta ir greitai nyksta. Pagaliau kalbame ne apie paminklą, o apie Suvereno reikalavimų santykį su paminklu. Susispietę į Kultūros ministeriją modernistai jau parodė savo sugebėjimus, kai Vilnius buvo paskelbtas kultūrine Europos sostine. Prikabinėjo strypų po tiltais, pristatė Neries krantinėje žeminių ar vamzdžių. Šiuose darbuose šiuolaikiškai ir moderniai buvo įsisavinti tik pinigai, o meno yra tik tiek, kiek jis provokuoja jo naudotojus.

Nukelta į 11 psl.

TELKINIAI

Lietuvos vyčių 104-ajam metiniam suvažiavimui pasibaigus

„Knights of Lithuania Memories That Last A Lifetime – Lietuvos Vyčių atmintis liks amžinai"

REGINA JUŠKAITĖ-ŠVOBIENĖ

Suvažiavimo dalyviai po suvažiavimo uždarymo šv. Mišių Šv. Kryžiaus bažnyčioje. Alexandra Rudmin nuotr.

Prieš suvažiavimą dalyvavome išvykoje

Suvažiavimas vyko š. m. liepos 28–30 d. Dayton, Ohio. Anksčiau atvykusiems dalyviams ketvirtadienį, liepos 27 d., buvo surengta įdomi išvyka į National Museum of the United States Air Force. Tai vienas didžiausių muziejų pasaulyje. 2016 m. buvo įrengtas 224,000 kvadratinių pėdų ploto angaras, kuriame eksponuojamas JAV prezidento lėktuvas, naujausios kartos eksperimentiniai lėktuvai bei kosminis laivas. Apie lėktuvus pasakojo gidas, vėliau galėjome apžiūrėti patys. Po pietų vykome į istorinį Indian Creek Farm and Distillery. Tai seniausias iš vario pagamintas distiliavimo įrenginys, menantis laikus iki pilietinio karo.

Turiningai praleidę dieną į viešbutį grįžome geros nuotaikos.

104-asis suvažiavimas

104-asis metinis suvažiavimas vyko „Holiday Inn Dayton/Fairborn" viešbutyje. Suvažiavimą globojo Lietuvos vyčių 96-oji kuopa, veikianti Dayton, Ohio. Kuopos pirmininkas yra Michael Petkus.

Suvažiavimas buvo pradėtas penktadienį, liepos 28 d., šv. Mišiomis, aukotomis Holiday Inn Dayton/Fairborn viešbutyje. Mišias aukojo šios organizacijos dvasios vadas garbės narys prel. dr. Juozas Anderlonis. Jam asistavo specialiai šiam suvažiavimui iš Romos atvykęs Popiežinės Šv. Kazimiero lietuvių kolegijos rektorius kun. Audrius Arštikaitis. Mišių metu giedojo dainininkė ir 1-iosios kuopos pirmininkė iš Brockton, MA, Marytė Bizinkauskas.

Pamoksle prel. J. Anderlonis išreiškė padėką dalyvavusiems šv. Mišiose kartu su vyčiais. Lietuvos vyčių organizacija išgyveno daug svarbių istorijos momentų. Jie visuomet padėjo Lietuvai ir jos žmonėms. Prelatas priminė, kad organizacija gyvuoja jau antrąjį šimtmetį. Tad reikia džiaugtis, kad ši kilni organizacija išliko ir dar yra veikli.

Pirmasis suvažiavimo posėdis

Po šv. Mišių ir pietų viešbučio pokylių salėje vyko oficialus suvažiavimo atidarymas. Centro valdybos pirmininkė garbės narė Regina Juškaitė-Švobienė įžanginiame žodyje pakvietė dvasios vedlį garbės narį prel. J. Anderlonį sukalbėti maldą. Buvo sugiedoti JAV, Lietuvos ir Vyčių himnai.

Prezidiumą sudarė: pirmininkė garbės narė Elena Nakrošienė, 90 kuopa iš Kearny, NJ, ir kopirmininkas Dave Boucher, 78 kuopa iš Lawrence, MA. Sekretoriavo Marytė Bizinkauskas, 1 kuopos pirmininkė iš Brockton, MA, ir Savina Breslin iš Dayton, OH. Seimo parlamentinės eigos patarėjas – garbės narys Vladas Svekla, 3 kuopa, Philadelphia, PA. Tvarkdariai (Sargeant at arms) išrinkti atstovauti penkioms apygardoms: Regina Juškaitis, 112 kuopa, Chicago, IL; Julia Schroder, 152 kuopa, East Long Island, NY; Robert Wisgirda, 1 kuopa, Brockton, MA; Tom Miller, 72 kuopa, Binghamton, NY; Robert Pant, 96 kuopa, Dayton, OH. Aukų ir sveikinimų komitetą sudarė Debbie Rudmin, 16 kuopa, Chicago, IL. Rezoliucijų komitetą – garbės narys Robert A. Martin Jr., 16 kuopa, Chicago, IL. Mandatų komitetą sudarė: June Grenier, 6 kuopa, Hartford, CT; Georgianna Macke, 157 kuopa, Lemont, IL; Lillian Greymas, 3 kuopa, Philadelphia, PA, ir Cathy Nakrosis, 90 kuopa, Kearny, NY.

Suvažiavimo dalyvius pasveikino kopirmininkas Alex Fletcher. Centro valdybos pirmininkė R. Juškaitė-Švobienė perskaitė Vilniaus arkivyskupo metropolito Gintaro Grušo sveikinimą ir suvažiavimo palaiminimą. Po to ji perskaitė išsamų praėjusių metų organizacijos veiklos pranešimą. Malda prisiminti praėjusiais metais mirusieji: buvusios šios organizacijos centro valdybos garbės narės Estelle Rogers, Vivian Rodgers, Ann Marie Kassel ir garbės narys, buvęs centro valdybos pirmininkas bei Lietuvos vyčių padalinių Šv. Kazimiero gildijos (St. Casimir's Guild) ir „Pagalba Lietuvai" (Aid to Lithuania, Inc.) steigėjas Robert S. Boris.

Iždininkė Cathy Nakrosis pristatė 2017–2018 m. organizacijos iždą.

Garbės narystės komiteto pirmininkas garbės narys Frances Petkus pristatė garbės narystės kandidatę Irene Svekla, 3 kuopa, Philadelphia, PA, kuriai narystė bus suteikta suvažiavimo pokylyje. Taip pat buvo pristatyta June Grenier, 6-osios kuopos Hartford, CT, narė. Delegatai vienbalsiai pritarė šios nusipelniusios narės kandidatūrai. Jai garbės narystė bus suteikta 2018 m., 105-ajame metiniame suvažiavime. Taip pat buvo pristatytos dvi rezoliucijos, kad ilgametėms narėms – seselei vienuolei Helen Ivanauskas (Nukryžiuotojo Jėzaus kongregacija) ir Frances Bumila, buvusiai organizacijos archyvų komiteto pirmininkei (abi iš 1 kuopos, Brocton, MA) būtų suteikta garbės narystė ateinančiais metais. Šios rezoliucijos buvo priimtos ir šioms nusipelniusioms narėms garbės narystė bus suteikta 2018 m., 105-ajame metiniame suvažiavime.

Toliau ritualų komiteto pirmininkė June Grenier, 6 kuopa, Hartford, CT, skaitė paskaitą ir atsakė į klausimus apie šios organizacijos laipsnių sistemą ir galimybę gauti taškų laipsnio pakėlimui (nuo pirmojo iki ketvirtojo laipsnio, kurie yra panašūs į Kolumbo vyčių organizacijos). Ji laukia kuopų ir apygardų siūlymų.

Centro valdybos pirmininkės antroji pavaduotoja M. Bizinkauskas perskaitė organizacijos narystės pranešimą. Kaip ir visose organizacijose, nariai jas palieka, miršta ir dėl to organizacijos narių mažėja. Dabartiniu metu sunku surasti naujų narių, bet Lietuvos vyčių organizacija gali didžiuotis, kad per paskutiniuosius metus į jų gretas įstojo 17 naujų narių. Šiuo metu Lietuvos vyčių organizacijai priklauso arti 1,200 narių iš 5 apygardų/rajonų ir 40 kuopų. Džiugu, kad šiemet neužsidarė nė viena kuopa. 46 kuopa, Forest City, NY; 141 kuopa, Bridgeport, CT; 96 kuopa, Dayton, OH; 5 kuopa, Chicago, IL, ir 72 kuopa, Binghamton, NY, iš viso pasipildė 9 naujais ir narystę atnaujinusiais nariais. Šios kuopos buvo apdovanotos žymenimis.

Toliau stipendijų komiteto pirmininkas Alex Fletcher paskelbė 2017–2018 m. Lietuvos vyčių dvi stipendijas laimėjusius asmenis: Tristan Pant, 96 kuopa, Dayton, OH, ir Julia Merone, 136, Schnectedy, NY. Iš viso jaunųjų vyčių stipendijoms buvo išdalinta 3,500 dol.

Lietuvos vyčių fondo pirmininkė garbės narė Irene Ozalis perskaitė fondo ataskaitą ir nušvietė šio padalinio praėjusių metų veiklą. Vienas pagrindinių šio padalinio statuto punktų buvo pakeistas: prieš tai paramai galėjo būti naudojamos tik palūkanos, o šiuo metu įvairioms vyčių programoms ir paramai galima bus imti pinigų iš organizacijos banko sąskaitos.

Šiemet suvažiavime buvo nuspręsta išdalinti aukų įvairiems projektams. 2017–2018 m. bus paaukota 7,425 dol.: 100 dol. bus skiriama jaunųjų vyčių suvažiavimo stipendijoms (po 100 dol. kiekvienam jaunam dalyviui (700 dol.); 500 dol. – paremti vieną našlaitį vieneriems metams per „Saulutės" organizaciją; 1,000 dol. – paremti 2018 m. suvažiavimą organizuojančiai kuopai; 1,875 dol. – už Lietuvos Nepriklausomybės šimtmečio proginius ženkliukus („Celebrate Lithuania-1918 – Centennial-2018" su Lietuvos vyčių logo); 1,000 dol. – „Vyčio" fondui paremti Lukiškių aikštės rekonstrukciją Vilniuje, pastatyti kovotojų už laisvę atminimo įamžinimo memorialą su Vyčio skulptūra (auka bus siunčiama JAV Lietuvių Bendruomenės iždininkei Rasai Dooling, JAV); 1,000 dol. auka – JBANC; 1,000 dol. – padengti numatytas aukas keturioms vienuolių kongregacijoms (po 250 dol.) ir 350 dol. – lietuviškai spaudai: „Draugas"/„Draugas News".

„Lietuvos Draugo" apdovanojimą Centro valdybos pirmininkė Regina Juškaitė-Švobienė įteikia ir kun. Johann Roten. R. Juškaitės-Švobienės nuotr.

Toliau I. Ozalis paskelbė šių metų rašinio kon-

kurso keturis laimėtojus: 1 vieta (150 dol.) – Catherine Shulna, 143 kuopa, Pittston, PA; 2 vieta (100 dol.) – Mary Clair Voveris, 143 kuopa, Pittston, PA; 3 vieta (50 dol.) – Ronald Voveris, 143 kuopa, Pittston, PA. Šiemet jaunoji vytė Mackenzie Mooney, 16 kuopa, Chicago, IL, laimėjo 100 dol. Rašinių tema: „Kodėl džiaugiuosi būdamas lietuviu?" ir „Mano geriausias ir smagiausias prisiminimas dalyvaujant Lietuvos vyčių metiniame suvažiavime". Rašinėliai bus išspausdinti „Vyties" žurnale. I. Ozalis pranešė, kad po 30 metų rašinių tradicijos šis konkursas nebesitęs. 1987 m. buvo gauta 10,000 dol. iš prelato J. Prunskio palikimo šio konkurso premijoms. Palikimo pinigai jau išdalinti. Baigdama savo pranešimą I. Ozalis prašė visų ir toliau teikti paramą Lietuvos vyčių fondui.

Garbės narys Robert A. Martin, Jr., pristatė Vidurio Amerikos apygardos pasiūlytą ekskursiją į Lietuvą per „Vytis" kelionių agentūrą. Kelionė vyks 2018 m. birželio 28–liepos 9 d. Kaina asmeniui – 2,350 dol. Jei asmuo norės gyventi vienas viešbučio kambaryje, jis turės primokėti dar 525 dol. Skrydis lėktuvu į kainą neįeina, bet gali kainuoti nuo 1,000 dol. iki 1,200 dol. asmeniui. Aplankysime Druskininkus, Palangą, Kauną, Vilnių ir Varšuvą (Lenkija). Maistas: 10 pusryčių, 6 pietūs ir 5 vakarienės. Gidės patarnavimai ir autobuso kelionės į minėtus miestus.

Nutarimai

1. Organizacijos statute įvedama Augziliarinė narystė. Komitetas buvo įsteigtas 2015 m., 102-ajame suvažiavime ir jau surengė kelis oficialius posėdžius. Komitetas pakeitė socialinį komitetą ir jo tikslas yra rūpintis nariais iš kitų konfesijų.

Buvo diskutuota apie pasiūlytus Lietuvos vyčių organizacijos statuto pakeitimus ir naujus postus centro valdyboje. Kuopos balsavo ir buvo gauta 80 proc. pritarimo siūlyti šią rezoliuciją balsavimui 104-ajame suvažiavime. Nutarimas priimtas.

2. Kadangi Jungtinis Amerikos pabaltiečių komitetas (JBANC) deda pastangas ir tęsia darbus informuojant Washington, DC, Kongresą, Senatą ir Baltųjų rūmų administraciją apie Baltijos kraštų situaciją, buvo pasiūlyta ir vienbalsiai pritarta paaukoti JBANC 1,000 dol., kad ir toliau jis tęstų savo veiklą.

3. Delegatai dėkoja suvažiavimo prezidiumui už puikų darbą. Nutarimas priimtas vienbalsiai.

4. Kadangi suvažiavimo komitetas ir 96 kuopos nariai praėjusiais metai planavo įdomią programą ir delegatams buvo smagu, linksma ir atmintina, suvažiavimo jiems buvo padėkota plojimais. Nutarimas priimtas.

5. Pareikšta padėka Centro valdybai, kuri 2016–2017 m. puoselėjo Lietuvos vyčių organizacijos idealus.

6. „Expansion of The House of Representatives Baltic Caucus" Lietuvos vyčių organizacijos narius pakvietė rašyti savo atstovams Senate ir Kongrese, kad jie prisijungtų prie paramos Baltijos valstybėse skleisti laisvės ir demokratijos siekius bei saugoti jas nuo Rusijos grėsmės. Nutarimas priimtas vienbalsiai.

7. Stipendijų komiteto fondas dalija stipendijas nusipelniusiems vyčiams; stipendijų komiteto fondo pinigai yra laikomi Lietuvos vyčių centro valdybos ižde, bet aukos stipendijos komiteto fonde nenurašomos nuo federalinių mokesčių, stipendijų komiteto fondas taps dalimi naujai įsteigto fondo „Knights of Lithuania Charities". Nutarimas priimtas vienbalsiai.

Iš viso gauta 16 raštiškų sveikinimų: LR garbės gen. konsulės Philadelphia Kristos Butvydos Bard; Cincinnati augziliaro vyskupo Joseph R. Binzer; XII regiono klebono kun. Tony Cutcher; Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo prasidėjimo seserų kongregacijos seselės Ignės Marijošiūtės; J.E. Vilniaus Metropolito arkivyskupo Gintaro Grušo; Šiaulių vyskupo Eugenijaus Bartulio; Lietuvos vyskupų konferencijos delegato užsienio lietuvių katalikų sielovadai prel. Edmundo J. Putrimo; Amerikos lietuvių Romos katalikų kunigų vienybės buvusio pirmininko ir garbės nario prel. Alberto Kontauto; Seselių kazimieriečių kongregacijos vienuolės Reginos Dubickas; Nukryžiuotojo Jėzaus vienuolių kongregacijos vienuolės Mary Valliere; Amerikos lietuvių kultūros archyvo (ALKA) pirmininkės Mirgos Girniuvienės; Lietuvių katalikų religinės šalpos (LKRS/LCRA) direktorių tarybos pirmininko prel. Edmundo Putrimo, pirmininko Salvijaus Kungio ir valdybos narių; Čikagos lietuvių moterų klubo pirmininkės Erikos Dilys-Brooks; Amerikos lietuvių tarybos (ALTas) ir JBANC pirmininko ir Amerikos lietuvių Romos katalikų federacijos pirmininko adv. Sauliaus V. Kuprio; „Draugo" bei „Draugas News" laikraščio redaktorių. Visi sveikinimai buvo atspausdinti specialioje programos knygoje.

Mandatų komisija pranešė, kad pirmajame posėdyje dalyvavo 49 asmenys. Tarp jų: 8 garbės nariai, 6 centro valdybos nariai, 25 kuopų delegatai, 5 apygardų delegatai, 5 svečiai, atstovavę 5 rajonams ir 17 kuopų.

Posėdis baigtas malda, kurią vedė kun. Audrius Arštikaitis.

Vakare vyko pramoginis-pažintinis vakaras St. Peter Ries Center, Dayton, OH. Vyko tradicinių valgių ragavimas. Skambėjo muzika ir dainos, vyko įvairios varžytuvės, buvo mokomasi gaminti šiaudinukus, veikė baras. Po to vyko loterija su dovanėlėmis, skirtomis pažinti Dayton miestą. Vakaras buvo gražus, o laikas prabėgo nepastebimai.

Bus daugiau

Cicero lietuviai prisiminė Anapilin iškeliavusius tautiečius

MILDA ŠATIENĖ

Du sekmadienius iš eilės – liepos 16 ir 23 d. – Šv. Antano bažnyčioje ir parapijos kavos kambaryje ciceriečiai minėjo ir meldėsi už a. a. inžinierių Aleksandrą Kondrackį-Jankūną ir už a.a. kunigą Kęstutį Trimaką.

Inž. A. Jankūno vienerių metų mirties paminėjime dalyvavo sūnus Vytautas ir žmona Rita, atvykę iš Lietuvos.

Velionio ilgas 98-erių metų gyvenimo kelias buvo kupinas sunkių išgyvenimų. Gimė Sankt Peterburge, Rusijoje, kur tėvas Aleksandras Kondrackis buvo caro armijos karininkas; vėliau – Nepriklausomybės kovų dalyvis, Lietuvos karininkas. Jaunasis Aleksandras, baigęs Jurbarko gimnaziją, įstojo į Kauno karo mokyklą. Ją baigęs tarnavo Lietuvos kariuomenėje. 1941 m., prasidėjus Antrajam pasauliniam karui, tarnavo savisaugos daliniuose. Tais pačiais metais dalyvavo Kauno sukilime. Vėliau įstojo į Kauno Vytauto Didžiojo universiteto mechanikos fakultetą. Netikėtai karo audrų buvo nublokštas į Vokietiją ir atskirtas nuo žmonos ir sūnelio. Berlyne Aleksandras mokėsi Technikos aukštojoje mokykloje, o Frankfurte prie Maino apgynė technikos mokslų daktaro laipsnį.

Susiklosčius aplinkybėms teko palikti Vokietiją ir išvykti į Venesuelą. Išgyvenęs keletą metų Venesueloje, 1960 m. A. Jankūnas atvyksta į JAV. Čia daug metų dirbo vedančiuoju inžinieriumi „Harvest International Navistar" bendrovėje. A. Jankūnas iki pat mirties gyveno Cicero miestelyje. Jis buvo dosnus lietuviškų organizacijų rėmėjas. Cicero lietuviai Velionį prisimins ne tik kaip nuoširdų parapijietį, bet ir dosnų mecenatą, stambia auka parėmusį Šv. Antano bažnyčios vargonų atnaujinimą.

▼ ▼ ▼

Jau ketveri metai prabėgo, kai iš mūsų tarpo pasitraukė kunigas Kęstutis Trimakas, išgyvenęs 83-jus metus. Jo palaikai ilsisi Kauno Prisikėlimo bažnyčios kriptoje. Kunigas Kęstutis Trimakas – įžymi asmenybė išeivijoje ir Lietuvoje – jis profesorius, psichologas, lietuviškų žurnalų redaktorius, rašytojas ir poetas, dailininkas, Šiaurės Amerikos ateitininkų dvasios vadas, Cicero lietuvių dvasios vadas. Kunigas – klinikinės psichologijos daktaras ir profesorius bei dėstytojas Čikagos Lojolos universitete. Kun. K. Trimakas parašė apie 20 knygų psichologijos ir teologijos tema. Taip pat jis paskelbė apie 100 mokslinių ir publicistinių straipsnių įvairiuose leidiniuose. Kunigas aktyviai dalyvavo lietuvių išeivijos kultūriniame ir sielovados darbe. Būdamas ateitininkų dvasios vadas jis dėjo daug pastangų, kad ateitininkai būtų krikščioniško atgimimo ir lietuvybės ugdymo šaukliai.

Cicero Šv. Antano parapija kun. K. Trimakui buvo labai svarbi. Čia jis aukojo šv. Mišias, sakė pamokslus. Net ir sirgdamas nepagydoma liga, kunigas buvo optimistiškai nusiteikęs. Čikagos ateitininkai ir lietuvių visuomenė visada prisimins iškilmingas ateitininkų Kūčias Čikagos jėzuitų Jaunimo centre. Kun. K. Trimakas, padedant ateitininkams, paruošdavo altorių, papuošdavo gėlėmis ir žvakėmis ir aukodavo šv. Mišias. Po jų visi vaišindavosi Kūčių valgiais. Ši graži tradicija tęsiama ir dabar. Jaunimo centro Čiurlionio galerijoje buvo surengta įspūdinga kun. K. Trimako meno paroda, dalyvaujant pačiam autoriui.

1990 m. atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, kunigas kasmet rudenį vykdavo į Lietuvą, kur Kaune, Vytauto Didžiojo universitete, dėstė psichologiją. Jį kviesdavo skaityti paskaitas ir Klaipėdos bei Šiaulių universitetai. Kunigas su šypsena prisimindavo Vytauto Didžiojo universitete jo įsteigtą studentų Meno ratelį, kur visi vaišindavosi bandutėmis ir spurgomis, kurias jis nupirkdavo už Cicero parapijiečių aukas. Kunigas remdavo pinigais ir vargingus studentus.

Kun. K. Trimako ilgametė draugė Marija Remienė kavos kambaryje pasakojo, kiek daug šis ypatingas žmogus atliko per savo gyvenimą. Jis savo asmeniniame archyve paliko gausybę straipsnių, užrašų, dienoraščių ir neužbaigtą rašyti knygą. Kun. K. Trimako vienerių mirties metinių sukakčiai paminėti Vilniuje buvo išleista jo knyga „Mano pasaulėjautos kelionė". Knygos sudarytoja Marija Remienė dalyvavo jos pristatyme Vilniuje ir Kaune, kur buvo susirinkę kunigo buvę studentai ir jo talento gerbėjai.

M. Remienė perskaitė ištraukų iš kunigo kūrybos.

...Ir vėl viens kitą... Pamatant Tavo šviesoje...

...Tu mūsų lauki išsiilgęs... Už mus Save paaukojęs...

Atleisk, kad mes tokie dar nevykę, palauk truputį...

Nekviesk dar mūsų... Mums per anksti...

Kun. K. Trimako poeziją skaitė Audronė Bernatavičienė bei Irena Messenger.

Pabaigoje viešnios iš Birštono Lina Baranauskienė su dukra Birute papasakojo apie Lietuvą ir atsakė į klausimus.

Aleksandras Jankūnas

Kun. Kęstutis Trimakas

Aurimas Širvys: Reikia daryti tai, ką nori daryti

Aurimas Širvys, jaunas architektas, gimęs Rokiškyje, baigęs Visagino „Verdenės" gimnaziją, 2010 m. įstojęs į Vilniaus dailės akademiją, architektūros fakultetą. Įgijęs aukštąjį išsilavinimą jis toliau gilina žinias architektūros srityje ir dirba rūpindamasis išsaugoti Lietuvos architektūros paveldą.

Architektas pavasarį lankėsi JAV, viešėjo Lietuvių mokykloje Vašingtone, skaitė paskaitas apie Lietuvos kultūros paveldo išsaugojimą. Mokyklos mokiniai susidomėjo jauno architekto veikla, kėlė klausimus apie architektūros studijas Lietuvoje. Užsimezgė graži draugystė, pradėjome svarstyti galimybę mokiniams studijuoti architektūrą Lietuvoje, todėl Lietuvių mokyklos Vašingtone mokinys Tomas Sujeta kalbino Aurimą Širvį, norėdamas pats daugiau sužinoti ir pateikti skaitytojams informacijos iš pirmų lūpų.

Aurimas Širvys New Yorke. Asmeninio albumo nuotraukos

Anksti susidomėjote architektūra. Kas Jums padėjo apsispręsti tapti architektu, juk mokykliniame amžiuje kinta vaikų svajonės?

Būdamas vaikas norėjau labai daug kuo tapti, kaip ir daugelis vaikų. Pradžioje mąsčiau apie biologo, archeologo, paleontologo ir istoriko profesijas. Dar būdamas labai mažas skaičiau daugybę knygų, kurios buvo susijusios būtent su tomis profesijomis. Knyga mane lydi nuo pirmos klasės. Į architektūros sritį žvilgsnis nukrypo po 2001m. rugsėjo 11 d. teroro aktų New Yorke. Jei trumpai – tai tuomet mane, 10 metų vaiką, šis įvykis labai sukrėtė. Pradėjau mąstyti, ką aš, vaikas, galėčiau padaryti, kad tokie įvykiai daugiau nebepasikartotų, o pastatai būtų tvaresni, negriūtų. Ir daugiau nebenorėjau kitos profesijos – tik būti architektu.

Ar turėjote galimybę su kuo nors konsultuotis, kas Jums patarė mokykloje ar namuose? Gal lankėte kokius kursus, kad įsitikintumėte pasirinkimo teisingumu?

Mokykloje aš apie tai daug nekalbėjau, kadangi tuomet buvau dar tik 4-oje klasėje. O ir mokyklos aplinkoje nebūčiau išgirdęs kompetentingos konsultacijos, tačiau vėliau, vyresnėse klasėse, pradėjau domėtis, kokius egzaminus reikia laikyti ir į ką reikia gilintis norint studijuoti šią specialybę. 11–12 klasėje kiekvieną savaitgalį vykau į Vilnių ir lankiau privačias piešimo pamokas, taip pat padėjo mano draugai, kurie jau tuo metu krimto architektūros mokslus. Didžiausio palaikymo namuose sulaukiau iš mamos, ji visuomet skatino ieškoti, domėtis ir siekti savo tikslų. Jai labiausiai reikėtų dėkoti už tai, kas esu dabar.

Kokios galimybės Lietuvoje įstoti į aukštąją mokyklą studijuoti architektūrą? Ar daug norinčių studijuoti?

Lietuvoje yra 3 aukštosios mokyklos, kurios rengia architektus: Vilniaus dailės akademija, Vilniaus Gedimino technikos universitetas ir Kauno technikos universitetas. Stojimas į juos buvo bendras. Aš pasirinkau Vilniaus dailės akademiją, jau iš karto norėjau ten studijuoti, kadangi buvau linkęs į paveldą. Ten šiuo atžvilgiu mokoma stipriau. Kuomet stojau, buvo labai daug norinčių. Į vieną vietą pretendavo 4 žmonės. Dabar sistema truputėlį pasikeitusi ir stojančiųjų gerokai mažiau. Šiuo metu kiekvienais metais yra paruošiama apie 100 specialistų, tačiau baigę šį darbą dirba gal tik 20–30.

Kokius dalykus reikia labiausiai mokytis, norint studijuoti architektūrą? Kokie dalykai sunkiausi?

Norint studijuoti pirmiausia reikia tikrai norėti būti architektu, kadangi mokslas yra sunkus ir pati darbo specifika yra kitokia nei daugelio specialybių. Mano kurse buvo tokių žmonių, kurie įstojo tam, kad tiesiog įstotų, todėl vėliau išėjo, kadangi buvo per sunku.

Norint tapti architektu, reikia pradėti ruoštis jau nuo 10 klasės ar net anksčiau. Mokykloje ypač reikia atkreipti dėmesį į matematikos, lietuvių ir užsienio kalbų bei piešimo pamokas, kadangi reikia laikyti šių dalykų egzaminus. Piešimui būtina pasiruošti itin stipriai ir lankyti papildomus kursus, kadangi svarbiausi stojamieji egzaminai į architektūrą – būtent piešimo. Stojamiesiems egzaminams taip pat reikia turėti bendrųjų žinių apie architektūros ir meno istoriją bei raidą. Matematika man buvo vienas nemėgstamiausių ir sunkiausių dalykų, bet studijoms pavyko pasiruošti.

Ar visiems baigusiems architektams pakanka darbo Lietuvoje? Ar yra darbo vietų valstybinėse įstaigose? Ar reikia kurti savas individualias įmones? Kaip Jums sekėsi įsitvirtinti? Ar sėkmė Jus lydėjo, kokius sunkumus patyrėte? Ką galėtumėte patarti pradedantiesiems? Papasakokite apie savo darbą.

Lietuvoje šiuo metu yra apie 1300 atestuotų architektų, tiek šaliai tikrai yra gerokai per daug, dėl to darbo natūraliai ne visiems užtenka, o ir baigę studijas dėl įvairių priežasčių ne visada tampa architektais. Vieni neranda darbo, kiti nori realizuoti save kitur ir t.t. Tiek valstybinių, tiek privačių įmonių yra labai daug, kaip kiekvienas pasirenka, taip ir juda – ar dirba vienoje institucijoje, ar kuria savo.

Na, nepasakyčiau, kad mane lydėjo ypatinga sėkmė, tiesiog, kaip visuomet sakau, reikia gyvenime daryti tai, ką nori daryti, ir siekti to, ko nori, tuomet viskas klostosi sėkmingai. Jei darai per prievartą, nieko gero iš to neišeina. Aš nuo vaikystės norėjau būti architektu, ir tai netgi tapo ne vien darbu, bet ir mano hobi. Dėl to pradedantiesiems patariu: pirmiausia mylėkit architektūrą, norėkit kurti, tuomet viskas susidėlios taip, kaip turi susidėlioti. Jei ir klostysis sunkiai, bet vis tiek tikslas bus pasiektas.

Šiuo metu dirbu individualioje įmonėje architektu, pagrindinis darbas yra būtent su paveldo objektais. Taip pat turiu savo komandą ir su ja dirbame architektūros paveldo edukacijos projektų pagrindu. Kitaip tariant, skleidžiam žinią apie tai, kokį paveldą mūsų šalis turėjo ir kokio, deja, nebėra. Statom stendus, darom maketus, atkuriam 3D objektus, organizuojam renginius, parodas ir t.t. Dar priklausau keletai visuomeninių organizacijų ir bendradarbiauju su keleta institucijų, – veiklos tikrai pakanka.

Lietuvių mokyklos Vašingtone svečias – architektas iš Lietuvos A. Širvys (v.). Mokyklos archyvo nuotr.

Kada kilo mintis domėtis istoriniu paveldu?

Istoriniu paveldu domėtis pradėjau taip pat labai seniai. Viskas prasidėjo būtent nuo dvarų, kadangi jų tuomet griūvančių buvo labai daug. Ir kaip tik tuo metu prasidėjo tų dvarų prikėlimas naujam gyvenimui, kadangi Lietuva įstojo į Europos Sąjungą ir atsirado lėšų.

Dar būdamas vaikas norėjau juos gelbėti, nes lankantis dvaruose atrodė, kad jie tiesiog prašosi pagalbos... Jie priminė pūvančius lavonus, kurie niekam nebereikalingi, – išdraskyti ir apgriuvę, kažko laukiantys. Prasidėjo jų restauravimo – prikėlimo periodas, kuris tęsiasi ir dabar, visuomet stebėdavau ir stebiu darbų eigą. Tada ir buvo ta pradžia, – pradėjau gilintis ir domėtis, kaip atrodo procesas nuo idėjos iki realizavimo, nuo tada daugiausiai dėmesio skiriu būtent architektūros paveldo objektams. Jiems dėmesio reikia labiausiai.

Kodėl susidomėjote sinagogomis? Ar todėl, kad jos buvo labiausiai apleistos? Ar tai ir buvo ta tuščia vieta, kuria niekas nesirūpino?

Sinagogomis, o tiksliau – žydiškuoju paveldu, pradėjau domėtis 2012 m., kuomet pradėjau dalyvauti tarptautiniuose projektuose dokumentuojant žydų maldos namus Baltarusijoje. Po to kilo mintis pradėti rinkti istorinę medžiagą apie Lietuvos teritorijoje stovėjusias sinagogas. Iki tol jos buvo tyrinėtos nemažai. Kadangi buvau įvaldęs 3D prog-

A. Širvys: ***Mano profesijos kilmės istorija yra susijusi su Amerika.*** Asmeninio albumo nuotraukos

ramas, norėjau jas atkurti ir pristatyti visuomenei būtent kitokiu pavidalu, aiškiau suprantamu visiems. Man tai labai svarbi paveldo dalis, aš neišskiriu – ar žydų, ar lietuvių – čia yra mūsų visų paveldas, juo rūpintis ir saugoti turim vienodai. Po to, kai surinkau pakankamai istorinės medžiagos, sukūriau edukacinį projektą: „Išnykęs ir dingstantis paveldas – medinių sinagogų architektūra". Šį projektą lydi architektūrinė paroda, kuri jau buvo eksponuojama 6 kartus įvairiuose Lietuvos miestuose. Šį projektą tęsiu ir toliau tyrinėju. Ateityje imsiuosi ir mūrinių sinagogų tyrinėjimo, planuoju išleisti leidinį. Kuomet pradėjau domėtis šia sritimi, Lietuvoje nebuvo dar labai rūpinamasi sinagogomis ar bent apie tai viešai kalbama. Kai jau pradėjo restauruoti pirmąsias sinagogas, kreipėsi į mane pagalbos. Nors projektavime tiesiogiai nedalyvavau, bet teko konsultuoti ir dabar konsultuoju suinteresuotus asmenis, kaip geriau ar tikslingiau reikėtų tvarkyti ar pritaikyti. Šiandien situacija iš esmės gerėja, dėmesio ir lėšų jau skiriama nemažai.

Gal rūpinatės ir apleistais dvarais? Juk sakote, kad jau sunyko keletas dvarų Lietuvoje, kol niekam jie nerūpėjo? Kokie dvarai ir kokios bažnyčios sunyko, kurias užfiksavote fotografijose?

Apleistais dvarais mažiausiai teko rūpintis, kadangi jie turi savininkus, kurie, deja, ne visada nori kažką daryti. O daryti turi ir gali būtent tik jie. Prie keleto restauravimo projektų rengimo yra tekę prisidėti, bet nedaug.

Kiekvienais metais Lietuvoje sunyksta po keletą buvusių dvarų statinių. Tačiau mūsų šalis yra labai maža ir nėra pajėgi visko prikelti naujam gyvenimui, o ir ką su tais pastatais daryti? Nebėra tiek žmonių, miesteliai ir kaimai nyksta, žmonių mažėja, dėl to ir poreikio nėra. Dėl šių priežasčių kai kurie statiniai tiesiog pasmerkti išnykti...

Pats labiausiai domiuosi sakraliniu paveldu, dėl to daugiau dokumentuoti teko būtent šią statinių rūšį. Nuo to laiko, kuomet pradėjau fotografuoti ir domėtis, sudegė šios bažnyčios: Paštuvos, Kulautuvos, Balbieriškio, Ceikinių bei Labanoro (pastaroji jau atstatyta). Dar kelios buvo sunaikintos dėl neišmanymo.

Aplankėte daug Europos šalių ir pamatėte daugybę kultūros objektų. Kokią naudą Jūsų darbe teikė ta kelionių patirtis ir žinios? Ką konkrečiai panaudojote darbe Lietuvoje?

Kai keliauju poilsiaudamas ar darbo tikslais, visuomet pasiimu fotoaparatą ir stengiuosi, kiek įmanoma daugiau užfiksuoti tiek paveldo, tiek naujos statybos statinių. Tai man naudinga, kadangi plečiasi bendras suvokimas apie pastatų architektūros tendencijas ir madas. Istorinių pastatų fotografijos pasitarnauja tam tikrų laikotarpių statinių restauravimui, kurie stovėjo ar tebestovi Lietuvoje. Lietuvoje daug statinių buvo sunaikinta įvairiais istorijos periodais, ir kartais turime labai mažai informacijos, kaip tie pastatai atrodė. Tačiau buvę dvarai, bažnyčios, vienuolynai ar miestiečių namai buvo statomi tam tikrų meistrų iš Europos, dėl to galima atsekti, kokia meninė vertė ir kaip hipotetiškai galėjo atrodyti tam tikras statinys.

Kur ir kada Jums patogiausia kurti idėjas ir mąstyti apie didį architekto, kaip menininko, darbą?

(*Juokiasi*) Na, aš nepavadinčiau savęs didžiuoju menininku ar architektu ir nesu labai kuriantis naująją architektūrą. Tačiau produktyviausios mintys ateina arba rytą balkone geriant kavą, arba visiškai prieš pat miegą. Anksčiau net turėdavau sąsiuvinį šalia lovos, jei ateitų kokia mintis, kad galėčiau pasidaryti eskizą arba užsirašyti, į ką atkreipti dėmesį.

Kokias kompiuterio programas naudojate savo darbe? Ar galite įsivaizduoti savo darbą be kompiuterio? Ar šiais laikais būtų įmanoma?

Darbe pagrindinės programos yra: „AutoCad", „Revit" ir „SkechUp", tačiau lygiagrečiai yra daugybė kitų, kurios lydi pagrindines programas, be jų šiandieninis darbas būtų sunkiai įsivaizduojamas. Neįsivaizduoju, kaip būtų galima dirbti be kompiuterio. Bet jei taip būtų, pirmiausia pasikeistų du pagrindiniai dalykai: projekto rengimas pabrangtų apie 10 kartų, na, ir pats rengimo laikas, manau, keletą kartų pailgėtų. Didžiausias sunkumas dirbant be kompiuterio būtų redagavimo funkcija, kadangi suklydęs turėtum viską daryti ir naujo. Be abejo, tam būtų reikalingi didžiuliai įgūdžiai. Tačiau jei projektai būtų ruošiami ne kompiuterio pagalba, jie taptų meno kūriniais. Viskas yra įmanoma, tačiau dabar yra svarbiausia viską daryti kuo greičiau, užsakovams tiesiog tai būtų labai nenaudinga.

Kas dabar yra labai svarbu Lietuvos architektūroje? Ko pasigendate?

Kalbant apie šiuolaikinę architektūrą, manau, labai svarbi yra kokybė ir pastato meninis lygis. Jei užsakovas mąstytų ir norėtų, kad jo statomas pastatas būtų vertybė ir po 100 metų, tuomet situacija būtų kitokia, tačiau dabar Lietuvoje kokybiškos ir išliekamąją vertę turinčios architektūros yra labai mažai. Statomi pastatai tik tam, kad patenkintų bendruosius ekonominės situacijos poreikius: reikia gyvenamojo ploto, tai ir stato gyvenamuosius namus, reikia kur dirbti, tuomet stato biurų pastatus, tačiau apie jų architektūrą mąstoma mažiausiai. Sukurti meno kūrinį reikia nemažai investicijų. Na, o vėliau tokie pastatai tampa tiesiog mase, kurie, atsiradus kitokiems poreikiams, nugriaunami ir tiesiog pamirštami.

Darbe labiausiai pasigendu tam tikrų institucijų susikalbėjimo ir įstatymų logiškumo, kadangi daugelis įstatymų yra kurta teoretikų, ne praktikų.

Kokius Jūsų atliktus darbus, restauruotus statinius bus galima pamatyti po metų, kitų apsilankius Lietuvoje?

Sunku pasakyti, kas bus realizuota po metų, kadangi ruošiame daug projektų, bet ne visada jie realizuojami iš karto, kartais praeina metai ar daugiau ir tik tada kažkas pajuda. Geriausia susisiekti tuo metu, kai lankysitės Lietuvoje, tuomet parodyčiau ir plačiau papasakočiau.

Ką manote apie Vilniuje atstatytus Valdovų rūmus ir kitus paveldo objektus, kurie yra atkuriami? Pasigirsta gana skeptiškų nuomonių.

Mano nuomone, visi valstybingumo simboliai turi būti atstatyti! Istorija Lietuvai nebuvo labai dėkinga, ir daugelis objektų dėl politinių ar kitų sumetimų, kurie dažniausiai būdavo menkinantys mūsų kraštą, buvo tiesiog arba nugriauti, arba stipriai perstatyti. Ir net dabar, kuomet norima kokį nors objektą atkurti, pasigirsta visuomenės balsas, kad naikinama, kičas ir t.t., bet tai netiesa, visuomenė visai nesidomėdama iš karto rėkia ir kaltina, nors neturi svarių argumentų. Taigi būtina atkurti tai, kas iš mūsų atimta.

Šiemet viešėjote Jungtinėse Amerikos Valstijose, papasakokite, ką čia veikėte, kokie įspūdžiai?

Mane pakvietė Phil ir Aldona Shapiro, jiems esu neapsakomai dėkingas už šią galimybę. Juolab mano profesijos kilmės istorija yra susijusi būtent su Amerika. Kuomet lankiausi, skaičiau keletą paskaitų apie žydų paveldą bei apie Lietuvos paveldą, taip pat apie savo kelią į architektūrą. Dar iki šiol visa kelionė – lyg sapnas. Įspūdžiai neapsakomi. Turėjau garbės aplankyti ir Rugsėjo 11 dienos memorialą New Yorke, jame praleidau daug laiko. Tai yra itin jautri vieta, man sukėlė labai daug emocijų. Na, o Amerika, – ji pasirodė visokia. Nors tai yra viena didžiulė šalis, tačiau joje bendra visoms valstijoms yra tik kalba, pinigai ir vėliava, visa kita labai skiriasi. Manimi rūpinosi labai malonūs žmonės, buvo įdomu bendrauti ir susipažinti, užmezgiau nemažai ryšių, kurie ateityje padės kartu kurti projektus, skatinančius domėtis ir mylėti mūsų šalį – Lietuvą.

Su LR generaliniu konsulu New Yorke Juliumi Pranevičiumi (k.)

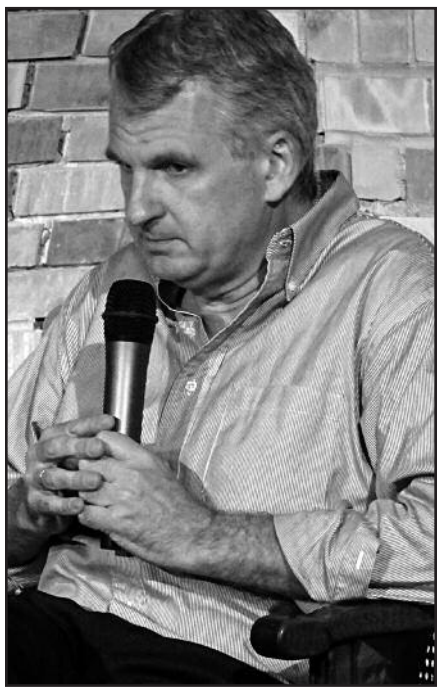

Pasiklausyti svečio iš JAV susirinko daugybė žmonių.

A. Vaškevičiaus nuotraukos

Lietuvos pasienyje pristatyta JAV profesoriaus knyga

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Garsus istorikas, Yale universiteto profesorius, knygų „Kruvinos žemės. Europa tarp Hitlerio ir Stalino", „Tautų rekonstrukcija: Lietuva, Lenkija, Ukraina, Baltarusija 1569–1999" ir kitų autorius Timothy Snyder šią vasarą vėl atvyko į Rytų Europą, kurios vienu geriausių istorijos specialistų yra laikomas jau nemažai metų. Ir jau ne pirmą kartą jis apsilankė mažyčiame Lenkijos kaimelyje, kuris vadinasi Krasnagrūda ir kuris įsikūręs vos už kelių kilometrų nuo Lietuvos sienos. Čia, Krasnagrūdoje yra garsaus rašytojo, Nobelio premijos laureato Czeslaw Milosz dvaras, kuriame šis dažnai vasarodavo. Dabar dvare veikia Tarptautinis dialogo centras, čia nuolat rengiamos parodos, skirtos Czeslaw Milosz, vyksta įvairūs renginiai.

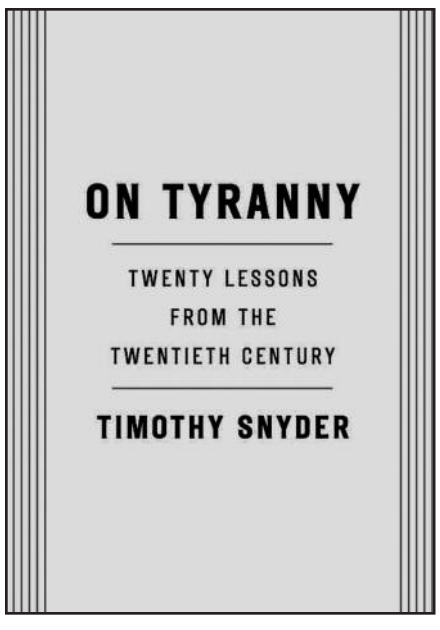

T. Snyder knygos viršelis.

Įvairių vertinimų sulaukusioje knygoje „Tautų rekonstrukcija: Lietuva, Lenkija, Ukraina, Baltarusija 1569–1999" jos autorius tyrinėja moderniųjų Lenkijos, Lietuvos, Ukrainos ir Baltarusijos valstybių susikūrimą ir pabrėžia, kad, norint suvokti XX a. diktatūrų vykdytas masines civilių gyventojų žudynes, jų pobūdį ir mastą, pirmiausia reikia pripažinti, kad būtent šis regionas atsidūrė brutalių nusikaltimų epicentre. Jo kuriamas pasakojimas grindžiamas archyvinių dokumentų bei naujausių lenkų, ukrainiečių, lietuvių istorikų darbų analize.

Šįkart 47 metų profesorius atvyko į Krasnagrūdą pristatyti savo naujausios knygos „Apie tironiją: 20 paskaitų iš XX amžiaus", kuri pasirodė šiemet ir sulaukė didžiulio pasisekimo. Nedidelė knygelė jau daugiau kaip 20 savaičių yra *New York Times* skaitomiausių knygų sąrašuose, vien Jungtinėse Amerikos Valstijose jos išleista daugiau kaip 200 tūkstančių egzempliorių. Knyga išversta ir į kitas kalbas, didelio pasisekimo ji sulaukė ir Lenkijoje.

Į susitikimą, pavadintą „Timothy Snyder – angažuotas istorikas" Krasnagrūdos dvare susirinko tiek daug klausytojų, kad jie netilpo patalpose ir dalis susitikimo transliaciją stebėjo lauko ekrane. Jau nuo pat pirmųjų minučių svečias savo taikliomis pastabomis prikaustė dėmesį. Įdomu ir tai, kad Oxford ir Brown universitetus baigęs mokslininkas kalbėjo sklandžia lenkų kalba, o savo straipsnius jis rašo ir prancūziškai, vokiškai, ukrainietiškai, gali skaityti taip pat čekiškai, rusiškai ir baltarusiškai.

Knyga „Apie tironiją" – tai profesoriaus paskaitos ir istorijos apmąstymai. Susitikimo Krasnagrūdoje metu jis sakė, kad ją rašydamas norėjo išdėstyti savo pamąstymus apie tam tikrus istorijos dėsningumus ir palyginimus. Knygoje jis ne kartą cituoja tą patį C. Milosz, joje yra svarbus ir poezijos vaidmuo, taip pat daug ką reiškia ir būtent tokia knygos forma.

„Pagrindinė mano knygelės tema – kas tai yra istorija ir kokia jos reikšmė šių dienų žmogui? Istorija leidžia mums prisiimti atsakomybę, ir kiekvienas iš mūsų bent už dalelę tos istorijos esame atsakingi. Jei tą atsakomybę už tam tikrą istorijos tarpsnį suprasime, tai ir į tą istoriją kitaip žiūrėsime ir kitaip ją vertinsime", – kalbėjo T. Snyder.

Prisiminęs, kaip kilo šios knygelės idėja, profesorius sakė, kad tuo metu artėjo prezidento rinkimai Amerikoje ir jis tikrai netikėjo, kad naujuoju prezidentu gali tapti Donald Trump, bet kuo toliau, tuo labiau jis neatmetė tokios galimybės. Tai, kokios nuotaikos vyravo tuo metu, jis ir aprašė savo knygoje.

T. Snyder daug kalbėjo apie neišmoktas istorijos pamokas.

„Tuo metu, kai vyko balsavimas, aš buvau Švedijos sostinėje Stokholme, tad savo balsą išsiunčiau paštu. Kai sužinojau rinkimų rezultatus, reikėjo poros dienų atsigauti, o paskui parašiau savo pamąstymus, kurie ir sudėti į knygelę 'Apie tironiją'. Daugelis mano kolegų, pažįstamų klausė, ar tai tinkama forma solidaus universiteto profesoriui reaguoti, bet man atrodė tikrai tinkama ir norėjau išdėstyti savo poziciją bei išvesti kai kurias istorijos paraleles, nors D. Trump pavardė knygoje net neminima", – sakė profesorius.

Jis papasakojo ir apie tai, kad knygelę iš pat pradžių ėmėsi platinti nedideli nepriklausomi knygynai, ir žmonės dažnai jos pirkdavo po keliolika ar keliasdešimt egzempliorių o paskui patys išplatindavo. T. Snyder spėliojo, kad gal jos populiarumui turėjo reikšmės ir tai, kad knygelė yra labai nebrangi, o taip pat skaitytojams gal patiko ir tokia jos forma – 20 neilgų ir nesudėtingų paskaitų apie svarbius dalykus.

Iš pradžių jo straipsnį apie šį leidinį *New York Times* atsisakė spausdinti, tad informaciją apie ją profesorius patalpino savo paskyroje sociali-

Profesorius T. Snyder su šeima ne pirmą kartą lankosi C. Milosz dvare.

T. Snyder tuometis ambasadorius Ž. Pavilionis apdovanojo „Lietuvos diplomatijos žvaigžde". L. Segers nuotr.

niame tinklalapyje *Facebook* ir sulaukė didžiulio susidomėjimo ir atgarsio. Informacija apie ją pirmiausia pasirodė laikraštyje *Dallas Morning News*, po to ja susidomėjo ir kiti solidūs leidiniai.

Jau po kelių savaičių knygelė „Apie tironiją" tapo labai populiari ir iki šiol yra skaitomiausių knygų sąrašuose. T. Snyder pasakojo, kad dailininkai jau rengia specialias parodas, kuriose dvidešimt skirtingų menininkų sukuria po vieną darbą kiekvienos temos paskaitai – tokios parodos jau surengtos Californijos ir Massachusetts valstijose.

„Sužinojau dar apie vieną originalią parodą – Britanijoje, Rytų Londone knyga išleista dvidešimties plakatų forma, į kiekvieną iš plakatų surašant visą vienos ar kitos paskaitos tekstą. Netrukus panašiai plakatų forma knyga pasirodė ir Brazilijoje. Net girdėjau, kad knyga išleista kaip daina, pritaikant jai britų grupės 'The Clash' muziką. Mane visa tai išties stebina", – sakė profesorius Krasnagrūdoje.

New Haven mieste gyvenantis profesorius susitikime nemažai kalbėjo ir apie afroamerikiečius, teigdamas, kad jie turi gilų istorijos supratimą ir dažnai lengviau suvokia tai, ką baltiesiems suprasti būna sunkiau. Kai po rinkimų jis dalyvavo demonstracijose New Haven, ne kartą buvo kalbinamas juodaodžių, jam dėkojo ir apsikabindavo. Profesorius pasakojo ir apie tuo pat metu kaip ir jo knyga kino ekranuose pasirodžiusį dokumentinį filmą „I Am Not Your Negro" apie rašytoją James Baldwin ir kokį stiprų įspūdį jam paliko tas filmas. „Jis moko mus ypatingo meno – būti piliečiais", – sakė T. Snyder.

Profesorius prisiminė ir savo birželį Vokietijos Bundestage skaitytą paskaitą apie tai, kad Vokietija taip pat turi prisiimti atsakomybę už įvykius Ukrainoje, mes negalime būti nuošalyje nuo to kas vyksta ir turime nuolat mokytis iš istorijos.

„Aš nuolat prašau amerikiečių skaityti daugiau knygų, aš prašau jų kalbėti kitokia kalba negu kalba televizija. Mums reikia dar daug ko mokytis ir ieškoti savų išraiškos būdų. Aš žinau, kad Pennsylvania greitkelyje jau kuris laikas sėdi maždaug devyniasdešimtmetė moteris ir laiko rankose plakatą, kuriama parašyta citata iš mano naujausios knygos. Tai jos išraiškos forma, ir aš tai labai vertinu. Ši knyga parašyta amerikiečiams ir aš jiems noriu parodyti, kaip jie gali matyti save iš šalies", – sakė svečias.

Profesorius sulaukė daug įvairių klausimų, į kuriuos išsamiai ir nuoširdžiai atsakinėjo. Tarp susirinkusiųjų buvo ir iš Lietuvos specialiai jo pasiklausyti atvykusių žmonių. Viena moteris iš auditorijos papasakojo profesoriui, kad kai neseniai visoje Lenkijoje vyko didžiulės demonstracijos prieš valdančiosios partijos ketinimus apriboti teismų laisvę, vienoje iš tų demonstracijų Balstogės mieste buvo cituojamos „Apie tironiją" ištraukos. Tai išties sujaudino amerikietį.

T. Snyder yra gavęs apie dešimt įvairių apdovanojimų už savo darbus. Tarp jų – Václav Havel fondo premiją, už knygą „Kruvinos žemės" jis apdovanotas Hannah Arendt prizu, taip pat Prakhin tarptautiniu literatūros apdovanojimu, už europietišką supratimą jis yra gavęs Leipcigo knygų mugės prizą, literatūrine premija jį yra apdovanojusi ir Amerikos meno bei laiškų akademija.

Produktyvus autorius yra parašęs penkias apdovanojimų sulaukusias knygas, įskaitant „Kruvinos žemės. Europa tarp Hitlerio ir Stalino", kuri gavo dešimt apdovanojimų, buvo išversta į beveik tris dešimtis kalbų, pateko į dvylika metų knygos sąrašų ir tapo perkamiausia knyga keturiose šalyse. Jo moksliniai straipsniai buvo spausdinami žurnale *Past and Present*, jis rašė *The New York Review of Books, Foreign Affairs, The Times Literary Supplement, The Nation, ir The New Republic, taip pat The Wall Street Journal, The New York Times, The International Herald Tribune* ir kitiems leidiniams, dalyvavo ne vienoje televizijos laidoje.

Įdomu ir tai, kad profesoriaus apdovanojimų kolekcijoje yra ir aukščiausias Lietuvos užsienio reikalų ministerijos apdovanojimas – „Lietuvos diplomatijos žvaigždė". Jį 2014 metų spalį T. Snyder įteikė tuometis Lietuvos Respublikos ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis. Apdovanojimas JAV istorikui skirtas už demokratinių vertybių ir žmogaus teisių puoselėjimą.

Tuomet pristatydamas laureatą, ambasadorius Ž. Pavilionis pabrėžė jo darbų svarbą demokratijos vertybių sklaidai. „Tiesos apie baisiausius Europos istorijos puslapius sakymas kaip niekad aktualus dramatiškų įvykių Ukrainos akivaizdoje", – teigė jis. Dabar, sužinojęs apie T. Snyder apsilankymą šalia Lietuvos ir prisiminęs tą apdovanojimą, Ž. Pavilionis pasidalino *Facebook* socialiniame tinkle trumpa žinute apie T. Snyder – „Jis nuostabus žmogus".

Krasnagrūdoje profesorius atostogauja su šeima – žmona taip pat istorike Marci Shore bei dviem vaikais. Vieną iš atostogų pavakarę jis apsilankė netoliese esančiame Seinų miestelyje, kur Baltojoje sinagogoje klausėsi žydiškos klezmerių muzikos.

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
Tel. 708-422-8260

ADVOKATAI

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
6436 S. Pulaski Rd.,
Chicago, IL 60629
Tel. 773-582-4500
Valandos pagal susitarimą

AKIŲ LIGOS

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312–337–1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815–741–3220

www.draugas.org

ATLANTIC ExpressCorp.
SIUNTINIAI Į VISĄ EUROPOS SĄJUNGĄ
+ Ukraina, Baltarusija, Moldova, Rusija
Greičiausi pristatymo terminai
Kiekviena dėžė nemokamai apdrausta $100
Siūlome automobilių gabenimą į visas pasaulio šalis, automobilių pirkimą iš visų JAV aukcionų, asmens turto perkraustymą
Siuntinių paėmimas iš namų
Asmeninės siuntos
708-907-3000
SAUGUMO IR GREIČIO GARANTIJA
Sekite savo siuntas:
AtlanticExpressCorp.com/tracking
Centrinio ofiso adresas
8801 S. 78TH AVE, BRIDGEVIEW, IL 60455

Siuntinių Priėmimo Vietos
Atlantic Express Centrinis Ofisas
8801 S. 78th Ave. Bridgeview, IL 60455
Tel: 708-907-3000
Rūta
6551 South Cass Ave Westmont, IL 60559
Tel: 630-964-7882
Eurus Deli
22 W. 535 Butterfield Rd., Glen Ellyn, IL 60137
Tel: 630-469-4290
Biomed
360 Townline Rd. Mundelein, IL 60060
Tel: 847-566-6676
Royal Petal
188 E. Wend St. Lemont, IL 60439
Tel: 630-257-0339
Excel Insurance
5150 W. Belmont Ave #4, Chicago, IL 60641
Tel: 773-777-4700
Romanian American Network
6201 W. Howard St. B3 Niles, IL 60714
Tel: 847-897-6710
Granitex
704 N. Larch Ave. Elmhurst, IL 60126
Tel:630-888-1838
Harvest Fresh
(Vit. Booth) 100 E. Rand Rd. Arlington Hghts, IL 60004
Tel: 224-625-0331
Real Exteriors
3740 N. 25th Ave. Suite D Schiller Park, IL 60176
Tel: 847-671-1155
Lithuanian Plaza
9921 S. Roberts Rd., Palos Hills, IL 60465
Tel: 708-599-9866
Galos Caves
6501 W. Irving Park Rd. Chicago, IL 60634
Tel: 773-283-7701
Kunigaikščių Užeiga
6312 S. Harlem Ave, Summit, IL 60501
Tel: 708-594-5622
Biomed 2
4548 N. Harlem Ave. Harwood Heights, IL 60706
Tel: 773-656-2430
Kalyna
338 S. Rohlwing Rd. Palatine, IL 60074
Tel: 847-776-7766
Continental USA
2207 W Chicago Ave, Chicago, IL 60622
Tel: 773-489-9770
Ina Stankeviciene
Adresas: 2711 W. 71st Street Chicago, IL 60629
Tel: 773-476-5999

„Kazys Bradūnas. Archyvai"
Archyvinis leidinys
Sudarytoja ir teksto autorė – **Virginija Babonaitė-Paplauskienė**
Kaunas, Maironio lietuvių literatūros muziejus, 2016 m., 279 psl.

Šioje gausiai iliustruotoje knygoje Virginija Babonaitė-Paplauskienė, Maironio muziejaus lšeivijos literatūros skyriaus vedėja, sutelkė medžiagą, parinktą iš muziejuje saugomo Kazio Bradūno archyvinio rinkinio. Knygoje taip pat skelbiama nauja medžiaga, kurią pateikė Bradūno dukros Elena ir Lionė. Knyga vaizdžiai atskleidžia Kazio Bradūno gyvenimą ir kūrybą. Knygos skyreliai: Lietuva (1917–1944); Vokietija (1944–1949); Amerika (1949–1992); Lietuva (1992–2009); Kūryba. Kiekvieno skyrelio pradžioje – išsami Virginijos Paplauskienės parašyta įžanga. Knyga iliustruota poeto, jo šeimos, jo bendraamžių nuotraukomis. Knygoje atspausdinti poeto sukurtų eilėraščių rankraščių pavyzdžiai, jo laiškai, poezijos rinkinių viršelių atvaizdai. Knyga yra kartu ir Kazio Bradūno kartos, išeivių rašytojų, kultūrininkų veiklos istorija.

Knygą „Kazys Bradūnas. Archyvai" galite įsigyti „Draugo" knygynėlyje.
Kaina – 20 dol.
(Illinois valstijos pridėtinės vertės mokestis – 9,25 proc., persiuntimas paštu – 5 dol.)

Teiraukitės tel. 773-585-9500

LIETUVA IR PASAULIS

Parengė Vitalius Zaikauskas

A. Gudžiui – pasaulio čempionato auksas

Londonas (ELTA) – Lietuvos disko metikas Andrius Gudžius pasaulio lengvosios atletikos čempionate Londone iškovojo aukso medalį.

26-erių metų lietuvis finale diską numetė 69 m 21 cm, pagerino asmeninį rekordą ir antrąją vietą užėmusį švedą Daniel Stahl aplenkė 2 cm. Sėkmingiausias buvo antrasis A. Gudžiaus metimas. Pirmuoju mėginimu jis įrankį numetė 67 m 52 cm, trečiuoju – 63 m 43 cm, penktuoju – 63 m 98 cm, šeštuoju – 67 m 89 cm, o ketvirtasis bandymas nebuvo įskaitytas.

Rumšiškių muziejuje sudegė du pastatai

Gaisras Liaudies buities muziejuje visiškai sunaikino du vertingus istorinius pastatus.
15 min.lt nuotr.

Kaišiadorių r. (ELTA, „Draugo" info) – Rugpjūčio 5 dienos naktį gaisras kilo Kaišiadorių rajone, Rumšiškių liaudies buities muziejuje. Tuo metu ten vyko jaunimo muzikos festivalis „Granatos". Jame dalyvavo apie 17 tūkstančių žmonių.

Gaisro metu visiškai sudegė du istoriniai pastatai. Juose buvo eksponuojama paroda „Mažoji Lietuva". Sekmadienio rytą gaisras buvo užgesintas, jo metu žmonės nenukentėjo.

Pranešimą, kad muziejuje dega du ekspozicijos pastatai, Bendrasis pagalbos centras skubios pagalbos telefono numeriu 112 gavo 2.04 val.

Nuostoliai, kuriuos Rumšiškių liaudies buities muziejus patyrė dėl sudegusių dviejų istorinių pastatų atvežtų iš Mažosios Lietuvos, iš Šilutės rajono, gali siekti beveik 45 tūkst. eurų.

Paskutinis šių pastatų įkainavimas atliktas dar 2014 metų spalio mėnesį. Sudegę pastatai – 1904-1910 metais statytas gyvenamasis namas (stuba) buvo įvertintas beveik 42 tūkst. eurų, o tvartas tik 3,3 tūkst. eurų.

Nuostolius dėl sudegusių Rumšiškių liaudies buities muziejaus pastatų, atlygins festivalis „Granatos" – tai numato muziejaus sutartis su festivaliu.

Po šio gaisro greičiausiai daugiau festivalis nebebus rengiamas muziejaus teritorijoje. Gaisro vietoje dirba ekspertai – jie nustatys gaisro priežastį. Tačiau linkstama manyti, kad arba nuo fejerverkų, arba nuo festivalio dalyvių neatsargaus rūkymo.

Atleista Lietuvos pašto generalinė direktorė

Vilnius (ELTA) – AB Lietuvos pašto valdyba iš pareigų atšaukė Lietuvos pašto generalinę direktorę Liną Minderienę.

Sprendimas priimtas atsižvelgiant į netinkamą pinigų plovimo prevencijos priemonių įgyvendinimą bei netinkamą informacinių technologijų rizikos valdymą bendrovėje. Šiuos pažeidimus, atlikęs tikslinį patikrinimą Lietuvos pašte, nustatė Lietuvos bankas.

Pinigų plovimo prevencijos nuostatų pažeidimus AB Lietuvos pašte konstatavo ir Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba.

„Valdyba padarė išvadą, kad neužtikrindama pinigų plovimo prevencijos generalinė direktorė netinkamai atliko savo pareigas bei prarado valdybos pasitikėjimą. Padaryta rimta žala bendrovės reputacijai. Laikinai į pareigas paskirtas vadovas privalės nedelsdamas užtikrinti, kad būtų skubiai reaguojama į Lietuvos banko ir FNTT išsakytą kritiką", – sakė AB Lietuvos pašto valdybos pirmininkas Paulius Martinkus.

Skubiai surengtos spaudos konferencijos metu Susisiekimo ministras Rokas Masiulis paminėjo, kad bendrovė gali sulaukti papildomų teisėsaugos patikrinimų.

J. Basanavičiaus premija tapo nacionaline

Vilnius (Mano vyriausybė) – Vyriausybė, įgyvendindama pernai rudenį Seimo priimtas Etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymo pataisas, nutarė steigti nacionalinę Jono Basanavičiaus premiją ir naikinti anksčiau teiktą valstybinę to paties vardo premiją.

Nacionalinė J. Basanavičiaus premija ir laureato diplomas ir ženklas, kaip ir iki šiol, bus įteikiama tautos patriarcho gimimo dieną – lapkričio 23 d. Lietuvos nacionaliniame muziejuje.

Premija skiriama siekiant įvertinti asmenį arba bendrą veiklą vykdžiusią asmenų grupę už reikšmingą kūrybinę ir mokslinę veiklą etninės kultūros srityje. Kandidatais Premijai gauti gali būti Lietuvos Respublikos ir užsienio valstybių fiziniai asmenys ir asmenų grupės, vykdžiusios bendrą veiklą etninės kultūros srityje. Basanavičiaus vardu pavadintą valstybinę premiją Vyriausybė įsteigė 1992 metais.

JAV pasitraukė iš Paryžiaus klimato susitarimo

Washingtonas (LRT.lt) – JAV prezidento Donald Trump administracija paskelbė pirmąjį rašytinį pranešimą apie tai, kad Jungtinės Valstijos ketina pasitraukti iš Paryžiaus klimato susitarimo – 2015 metais COP21 klimato kaitos konferencijoje Paryžiuje pasirašyto Jungtinių Tautų susitarimo.

Tačiau JAV valstybės departamentas teigia, kad Washingtonas išliks derybų procese.

JAV prisijungė prie Nikaragvos ir Sirijos ir tapo trečiąja valstybe, pasipriešinusia Paryžiaus klimato susitarimui – pirmajam teisiškai saistančiam susitarimui dėl klimato kaitos. Jis įsigaliojo pernai ir jau yra ratifikuotas 147 pasaulio valstybių. Jų išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis sudaro 82 proc. viso pasaulyje išmetamo šių dujų kiekio.

JAV buvo įsipareigojusios 26–28 proc. nuo 2005 metų lygio sumažinti dėl iškastinio kuro naudojimo susidarančių teršalų kiekį. Tą ji turėjo padaryti iki 2025 metų.

Pasirašydamos sutartį turtingosios pasaulio valstybės taip pat pasižadėjo finansiškai padėti besivystančioms šalims pereiti prie švaresnių energijos šaltinių ir susidoroti su klimato kaitos padariniais.

Prisimintos Hiroshimos aukos

Tokijas (ELTA) – Rugpjūčio 6 dieną Japonijos mieste Hiroshimoje buvo pagerbtas atominio bombardavimo aukų atminimas: lygiai prieš 72 metus JAV bombonešis „B-29 Enola Gay" numetė ant miesto atominę bombą.

1945 metų rugpjūtį atominės bombos buvo numestos ant dviejų Japonijos miestų – Hiroshimos ir Nagasakio. Nuo atominio sprogimo ir jo padarinių Hiroshimoje žuvo 140 tūkstančių žmonių, Nagasakyje – 74 tūkstančiai.

Atminimo ceremonijoje dalyvavo Japonijos premjeras Shinzo Abe, vyriausybės nariai, 80 užsienio šalių diplomatai.

Sušaukta didžioji JAV prisiekusiųjų žiuri

Washingtonas (ELTA) – Specialusis prokuroras, tiriantis galimą Rusijos kišimąsi į JAV prezidento rinkimus, suformavo didžiąją prisiekusiųjų žiuri.

Toks pranešimas leidžia manyti, kad specialusis prokuroras Robert Mueller žengė pirmą žingsnį, galimai rengdamasis tyrime figūruojantiems asmenims pareikšti kriminalinius kaltinimus.

Naujoji prisiekusiųjų žiuri jau išdavė šaukimus liudyti asmenims, susijusiems su 2016-ųjų metų birželį įvykusiu Prezidento Donald Trump sūnaus ir rusų teisininkės susitikimu.

Pats JAV prezidentas neigia įtarimus, kad jo komanda, siekdama palenkti rinkimų baigtį jo naudai, bendrininkavo su Kremliumi.

Didžioji prisiekusiųjų žiuri Jungtinėse Valstijose svarsto, ar tiriant bylą surinkti įrodymai yra pakankamai svarūs, kad įtariamiesiems būtų iškeltos baudžiamosios bylos. Tačiau, ar potencialus atsakovas kaltas, ar nekaltas, jos nesprendžia.

Iš paprastų šalies gyventojų sudaryta didžioji prisiekusiųjų žiuri prokurorui taip pat leidžia išduoti šaukimus į teismą, gauti prieigą prie įvairių dokumentų, nurodyti asmenims liudyti davus priesaiką ir kt.

D. Trump išvyko pirmųjų atostogų

Washingtonas (ELTA) – JAV prezidentas Donald Trump rugpjūčio 4 d. išvyko atostogauti į jam priklausantį golfo klubą New Jersey valstijoje.

Artimiausias septyniolika dienų jis ketina praleisti savo nuosavame golfo klube Bedministeryje, į kurį atvyko lydimas vaikaičių.

Kol Prezidentas atostogaus, vakarinėje Baltųjų rūmų dalyje bus pakeista šildymo ir vėsinimo sistema, taip pat atnaujintas Baltųjų rūmų interjeras ir eksterjeras: bus perdažyti ir suremontuoti laiptai, pakeisti kilimai ir užuolaidos, pašalinti įvairūs defektai spaudos biure.

Europa kenčia karščius

Londonas (LRT.lt) – Dešimt Europos šalių dėl anomalių karščių paskelbė raudoną meteorologinio pavojaus lygį.

Šiuo metu ekstremalios oro sąlygos fiksuotos Italijos, Juodkalnijos, Bosnijos ir Hercegovinos, Kroatijos, Serbijos, Vengrijos, Rumunijos, Lenkijos, Šveicarijos ir Slovėnijos teritorijoje.

Ispanijos, Prancūzijos, Graikijos, Makedonijos ir Bulgarijos valdžia įvedė oranžinį pavojaus lygį. Kai kuriuose minėtų valstybių rajonuose temperatūros stulpelis perkopė 40 laipsnių pagal Celsijų.

Įvairiuose Europos regionuose užfiksuota rekordiškai aukšta temperatūra. Temperatūros stulpelis kai kur siekia 44 laipsnius pagal Celsijų – tai aukščiausia oro temperatūra per daugiau nei dešimt pastarųjų metų.

Prognozuojama, kad nauja karščio banga dar tęsis.

Atleido 10 metų nevaikščiojantį į darbą

Madridas (Faktai.lt) – Valensijos parlamentas atleido provincijos archyvo darbuotoją, kuris 10 metų nėjo į darbą, bet gavo algą.

Carles Recio nuo 2006 metų ėjo Valensijos provincijos tarybos Bibliografijos skyriaus vadovo pareigas, o jo darbo užmokestis sudarė apie 50 tūkstančių eurų per metus. Valdininkas kasdien 7 valandą 30 minučių užsiregistruodavo prie įėjimo į savo biuro pastatą, o po pusvalandžio neva su reikalais patraukdavo nežinoma kryptimi. Baigiantis darbo dienai jis vėl sugrįždavo, kad užfiksuotų savo išėjimo iš darbo laiką.

Pats jis teigia „visada daręs vieną ir tą patį – dirbęs su dokumentais".

Šiuo metu C. Recio turi nedarbingumo lapelį.

Lukiškių aikštė ir Lietuva

Atkelta iš 3 psl.

Žinoma, kiekvienas menininkas pats sau gali raityti vamzdžius, tuo išreikšdamas patį save, t. y., pagautas kūrybinio polėkio ar kūrybinio nuosmukio, bet kad tokie dalykai taptų menu, reikia naudotojų pripažinimo. Jau šiandien matome, kad jo nebuvo tada ir jau nebus. Teks pašalinti. Paminklo Romui Kalantai, kuris turėjo simbolizuoti okupacijos nepakeliamą naštą asmenybei ir tautos pasiryžimą tęsti kovą dėl laisvės, Kaune sukurti nepavyko. Taip, gražiai sutvarkyta aikštė, kurią ir taip reikėjo sutvarkyti. O kur įtaiga? Jos nėra. Trūksta paminklo.

Pasiduota madai, kuri mene irgi reiškiasi, bet tai ne meno specifika, o tik šios dienos supratimo riba, kuri rytoj jau nebe ta. Kai meno kūrinys pasidaro mados dalyku, jo suvokimas visada gali būti panaudotas kitiems tikslams pasiekti, ką valdininkai akivaizdžiai nori padaryti Lukiškių aikštėje. Istorinė patirtis rodo, kad iš tūkstančio modernistų meno kūrėjais jo naudotojai pripažįsta tik vieną kitą, ir tai dažniausiai po mirties. Kitiems gyvenime tiesiog nepavyko, nors ir būtų turėję valdiškų oficiozų palaikymą.

Vilnius, žinoma, buvo ir yra ne tik lietuvių gyvenamas miestas, bet jis buvo ir yra tik lietuvių sukurtos valstybės politinis ir kultūrinis centras – sostinė. Vilniaus savivaldybė yra tik Vilniaus, kaip gyvenamosios vietovės, valdytoja, bet ne Lietuvos valstybės sostinės valdytoja. Jos kompetencija, beje, kaip ir Vyriausybės, paminklo statybos Lukiškių aikštėje klausimais gali būti tik finansinė ir techninė, nes tai ne vilniečių, o viso krašto reikalas.

Dabar apie paminklo vertintojus

Kai menininkas akmenyje iškala savo idėją, jo darbą gali vertinti menininkai, meno istorikai ir filosofai ar šiaip menu besidomintys žmonės. Žmogaus prigimčiai yra vienodai būdingi skonio principai. Kai skiriasi tokių žmonių vertinimai, nesunku aptikti sugebėjimų trūkumus. Šiandien jau jokia paslaptis, kad, pvz., UNESCO veikloje Kremlius tebeturi tokios pat įtakos, kokios turėjo iki SSRS žlugimo. Pripratimas prie tokios įtakos – pavojingas vertintojų simptomas. Šiandien Lukiškių aikštėje, kaip visos Lietuvos pagrindinėje aikštėje, norima pastatyti Vyties raitelį. Sumanymas tikrai labai apibendrinantis. Su tuo sutinka ir Suverenas bei jo atstovai. Taigi užsakymo idėja aiški. Prieštaravimas, kad Vyties raitelis per daug agresyvus, visai gali būti minėtos įtakos simptomas. Juk Vytis kaip objektas – tai daiktavardis, bet Vytis kaip idėja – tai veiksmažodis, veiksmas, nuo seniausių laikų įpareigojantis, kas tik gali vyti grobikus iš savo šalies. Šiandien Lietuva turi tik tiek savo etninių žemių, iš kurių vykdant Vyties priesaką buvo išvyti priešai. Atrodo, kad vykdant užsakymą skulptoriui tikrai pavyko šią prievolę įtaigiai pavaizduoti skulptūroje. Stovint aikštėje prieš ją turėtum pajusti ne tik pareigą ginti savo kraštą, savo kalbą, savo kultūrą, neleisti tautai ištirpti didžiųjų valstybių skatinamuose kultūrinės globalizacijos sūkuriuose, bet kartu pasijusti ir skolininku tų, kurie padėjo dėl to savo galvas, prarado gražiausius gyvenimo metus Sibiro lageriuose, buvo sušaudyti ar pakarti Lukiškių aikštėje ar stovinčiame priešais tą aikštę pastate. Betgi būtent to, kaip pasirodo, labiausia ir bijomasi. Juk valdžios inspiruota komisija Lukiškių aikštės sutvarkymo klausimais atiduota visiškam Kultūros ministerijoje susispietusių modernistų diktatui, kurių tikrasis siekis – padaryti viską, kad Vilnius neturėtų sostinėms būdingų meninių akcentų, o Lukiškių aikštėje įtaigaus paminklo nebūtų, ir ši aikštė netaptų centrine visos Lietuvos aikšte. Paminklo vertintojais negali būti jokio rango valdininkai. Jais gali būti tik didelę gyvenimo patirtį turintieji žmonės. Kalbame ne apie dabartį, o apie praeitį. Jie tai žino geriausiai. Istorijos žinojimas ir meno suvokimas nėra profesija, o tik išsilavinimas, būdingas daugumos profesijų žmonėms. Juos nuo dabarties skiria tūkstančiai perskaitytų knygų, dešimtys pačių parašytų knygų ir kitų padarytų darbų, daugybė pažinčių ir pokalbių su žmonėmis, kas ir sudaro gyvenimo patyrimo turinį, o be tokio patyrimo kritinis mąstymas, reikalingas bet kokio objekto vertinimui, yra neįmanomas.

Liudvikas Narcizas Rasimas-Rasimavičius – Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo 1990 m. kovo 11-osios Akto dėl Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymo signataras, teisininkas.

Grace B. Austin, gyvenanti **Chicago, IL,** atsiuntė „Draugo" laikraščio išlaidoms sumažinti 70 dol. Nuoširdžiai dėkojame už paramą.

Mary Ramutė Aidis, gyvenanti **Bethesda, MD,** atsiuntė 50 dol. „Draugo" laikraščio išlaidoms sumažinti. Nuoširdi padėka už paramą.

Teresė Rodriguez, gyvenanti **Timberlake, NC,** kartu su metinės „Draugo" prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Padėka už išsaugotą lietuviško žodžio skambėjimą.

Joana Tautvila, gyvenanti **Lake Villa, IL,** pratęsė metinę „Draugo" prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Nuoširdžiai dėkojame už suteiktą finansinę paramą.

Vilimas Višniauskas, gyvenantis **Gardner, MA,** kartu su metinės „Draugo" prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Jūsų paramos dėka dar ilgai gyvuos lietuviškas spausdintas žodis.

Valerie Austras, gyvenanti **Westwood, MA**, pratęsė metinę „Draugo" prenumeratą ir paaukojo 50 dol. Dėkojame už ne vienerių metų paramą.

A † A
VYTAUTUI PAULIUI

iškiliam lietuviui, daugelio lietuviškų organizacijų rėmėjui, inžinieriui, įkūrusiam savo sėkmingą bendrovę, kuris nuo Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo savo talentą ir jėgas skyrė Lietuvos, ypač Klaipėdos miesto, ekonominio gyvenimo plėtrai ugdyti, po sunkios ligos išėjus Amžinybėn, žmonai BRONEI, dukrai KRISTINAI, sūnums ROBERTUI ir RAIMUNDUI, jų šeimoms, giminėms JAV ir Lietuvoje, reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime.

Dalia Augūnienė ir Jūratė Kaupaitė
Laura, Žygimantė, Aras ir Saulius Andrijauskai
Renata Armalaitė
Liucija Beržinskienė
Jolita Dromantaitė ir Arvydas Bubulis
Ona Baranauskienė
Eglė ir Vytas Dudėnai
Aldona Dulskienė
Jūratė Miklienė
Regina Lagūnienė
Jūratė Meister su šeima
Roma Mildažienė
Alicija Solienė
Aušra Stančiauskienė su šeima
Aldona Vilčinskaitė
Gražina Vilčinskienė
Vida Tomkevičienė
Angelė Zarr

We Thought We'd Be Back Soon

18 Stories of Refugees 1940–1944

Knyga „Manėm, kad greit grįšim" anglų kalba

Redaktorės: Dalia Stakė-Anysas
Dalia Cidzikaitė
Laima Petrauskas-Vanderstoep

2014 metais pasirodė knyga „Manėm, kad greit grįšim". Joje sutelkta 18 pasikalbėjimų su lietuviais, kurie paliko Lietuvą Antrojo pasaulinio karo metu ir bėgo į Vakarus, norėdami išvengti rusų okupacijos ir trėmimo į Sibirą. Iš 65 užrašytų pasikalbėjimų redaktorės parinko 18, kurie vaizdžiai atskleidžia lietuvių išeivių išgyve-nimus. Knyga susilaukė didelio pasisekimo tiek išeivi-joje, tiek Lietuvoje. 2015 metais redaktorėms už šią knygą Lietuvos krašto apsaugos ministerija paskyrė „Patriotų premiją".

Neseniai (2017 m.) pasirodė knygos „Manėm, kad greit grįšim" angliškas vertimas, pavadintas **„We Thought We'd Be Back Soon"**. Įvade redaktorės Dalia Cidzikaitė ir Laima Petrauskas-Vanderstoep paaiškina angliško vertimo atsiradimo aplinkybes. O redaktorė Dalia Stakė-Anysas pateikia tų laikų istoriją, paaiškina tremtinių stovyklų atsi-radimą.

Knygos angliškas vertimas ypač taikomas išeivijoje gyvenantiems lietuvių tremtinių vaikams, vaikaičiams, kuriems anglų kalba labiau prieinama. Tai puiki proga jiems susipažinti su išgyvenimais, kuriuos patyrė jų tėveliai, seneliai, proseneliai, palikę Lietuvą Antrajam pasauliniam karui besibaigiant. Tuo pačiu tai puiki dovana draugams nelietuviams, kurie nelabai supranta, kodėl lietuviai bėgo į Vakarus.

Knygą finansavo Lietuvių fondas, išleido leidykla „Aukso žuvys".

Knygą **„We Thought We'd Be Back Soon"**
galite įsigyti „Draugo" knygynėlyje.
Kaina – 20 dol.
(Illinois valstijos pridėtinės vertės mokestis – 9,25 proc., persiuntimas paštu – 5 dol.)

Teiraukitės tel. 773-585-9500

PAS MUS IR APLINK MUS

■ **Rugpjūčio 11 d., penktadienį, Ellen Firme** Gallery Beverly Shores atidaroma Daivos Karužaitės darbų paroda ,,Skrydis į vidinį pasaulį". Parodos kuratorius – Viktoras Jurkšaitis, ,,Leo Firme Gallery" savininkas. Adresas: 92 W. US. Hwy. 12, Beverly Shores, Indiana. Tel. pasiteirauti 219-921-0797.

■ **Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo** bažnyčioje (2745 W. 44th St., Chicago, IL) rugpjūčio 13 d. 10 val. r. švęsime 19-tąjį eilinį metų sekmadienį. Eucharistijos šventimą atnašaus kunigas Gediminas Keršys. Taip pat kviečiame į lietuviškas šv. Mišias kiekvieną ketvirtadienį 8:30 val. r.

■ **Pasižymėkite savo kalendoriuose: iškilmingi metiniai** ,,Draugo" pietūs rengiami spalio 29 d., sekmadienį, Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje. Savo dalyvavimu paremsite laikraštį.

■ **Kviečiame nuolatinių studijų studentus,** studijuojančius aukštosiose mokyklose, teikti paraiškas 2017–2018 mokslo metų Lietuvių Fondo (LF) stipendijoms gauti. Paraiškos priimamos iki š. m. spalio 1 d. Elektroninę paraišką ir visą informaciją apie LF stipendijų paraiškų pildymą, skirstymo pirmumą, apribojimus, svarstymo eigą ir tvirtinimą rasite LF tinklalapyje www.lietuviufondas.org (LT/skiltyje „Stipendijos").

Čikagos lituanistinei mokyklai (ČLM) reikalingas muzikos mokytojas, akompaniatorius, pradinės mokyklos mokytojai. Jei norite tapti ČLM šeimos nariu, kviečiame prisijungti. Skambinkite mokyklos direktorei **Vidai Rupšienei tel. 630-613-0343.**

Kviečia mokytis lietuvių kalbos

Jei Jūsų bičiuliai, kolegos ar Jūs pats norite mokytis lietuvių kalbos, kviečiame į Čikagos lituanistinę mokyklą (ČLM). 2017/2018 metais ČLM rengia kursą **„Lietuvių kalba norintiems kalbėti lietuviškai".** Pamokos prasidės **rugsėjo 16 d. ir vyks šeštadieniais nuo 9 val. r. iki 1 val. p. p.** Registruokitės skambindami mokyklos iždininkei Irmai Bliukienei **tel. 630-248-8538** arba mokyklos direktorei Vidai Rupšienei **630-613-0343, vidaone1@yahoo.com**

„Lituanica" parke atidengtas paminklinis akmuo

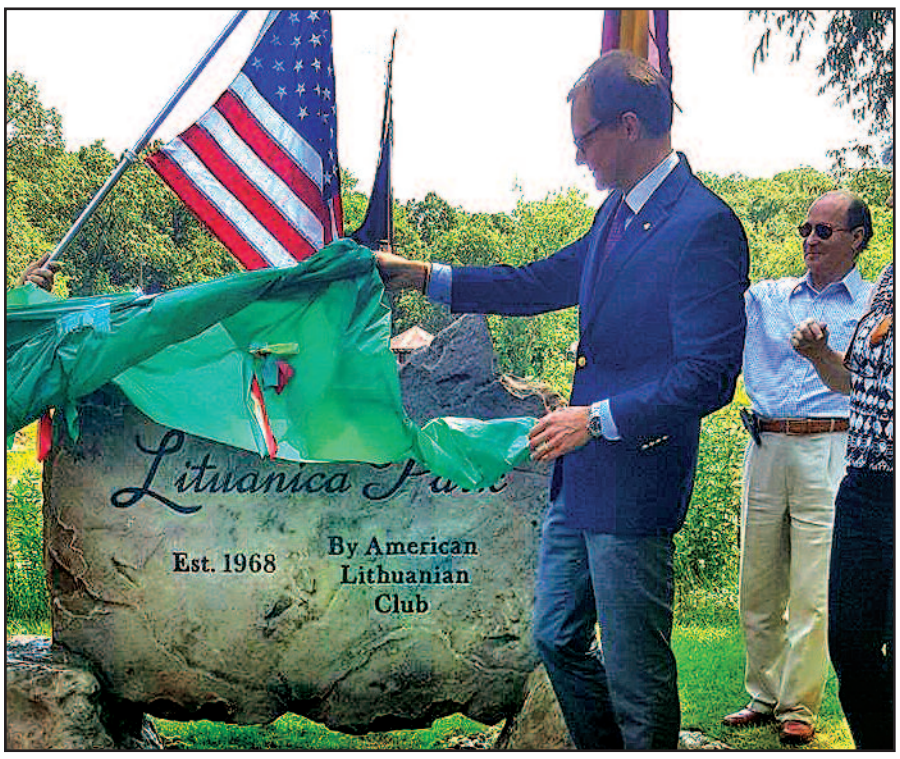

Generalinis konsulas M. Bekešius atidengia paminklinį akmenį.

Atkelta iš 1 psl.

„Joks paminklas ir joks parkas nebus reikšmingas be žmonių, be jų idėjų ir vieningų tikslų, kurie apjungia lietuvių bendruomenę, kelia pasididžiavimą Lietuva ir jos pasiekimais. Didžiuojuosi jumis, nes per daugelį metų jūs išsaugojote ryšį su Tėvyne, garsinate Lietuvos vardą ir skiepijate patriotizmą jaunimui. Tik jūsų dėka jaunoji karta žino savo istoriją, saugoja ir puoselėja lietuvių kultūrą, kalbą ir papročius. Savo darbu ir susitelkimu jūs pasiekėte, kad net ir šiandien, po penkiasdešimties metų, lietuviai Indianoje turi dalelę gimtos Lietuvos šiame nuostabiame 'Lituanicos' parke" – susirinkusiems sakė M. Bekešius.

M. Bekešius padėkojo Amerikos lietuvių Beverly Shores klubo prezidentei Rūtai Sidabras, Lietuvių Fondui, taip pat visiems rėmėjams, bei vietos valdžios atstovams, kurie padėjo surengtį minėjimą.

Šventėje dalyvavo miesto tarybos prezidentė Donna Norkus ir „Lituanica" parko tarybos pirmininkas Rafi Wilkenson. Po paminklo atidengimo susirinkusiųjų laukė kasmetinis 'Gegužinės' piknikas, kurio metu buvo galima pasivaišinti lietuviškais cepelinais, pasiklausyti gyvos lietuviškos muzikos ir dalyvauti loterijoje.

M. Bekešius taip pat apsilankė netoli ,,Lituanicos" parko esančiame Michigan (IN) mieste įsikūrusiame Draugystės botanikos sode, kurį puoselėja ir prižiūri aktyvios Lietuvos universitetų moterų asociacijos (LUMA) narės. Kartu su lietuvių savanoriais M. Bekešius sodino gėles Lietuvai skirtame sodo sklype.

Generalinio konsulato Čikagoje info
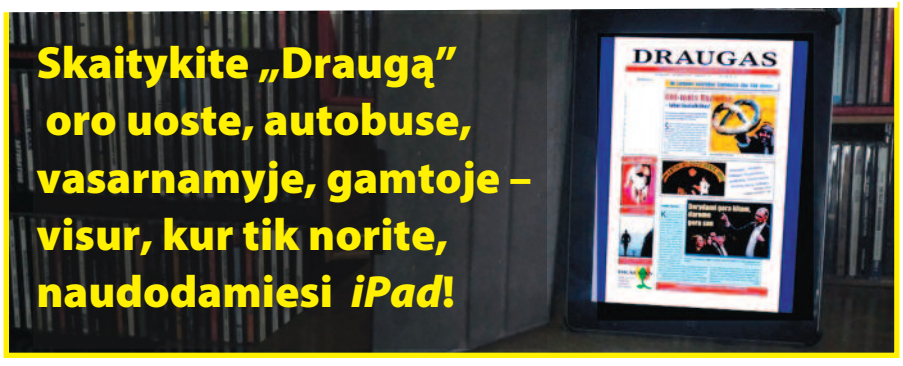
JAV ir Lietuvos vėliavos – neatsiejama patriotinių lietuviškų renginių Amerikoje dalis.
Generalinio konsulato Čikagoje nuotraukos